

ร่าง
ประมวลกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลักษณะ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้ นอกจากจะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์กรบริหาร
ส่วนจังหวัด
“ประชากร” หมายความว่า บุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
“ตำบล” หมายความว่า ตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่
“อำเภอ” หมายความว่า อำเภอตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และให้
หมายความรวมถึงกิ่งอำเภอด้วย
“นายอำเภอ” ให้หมายความรวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย
“จังหวัด” หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
“สภาท้องถิ่น” หมายความว่า สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
“สมาชิกสภาท้องถิ่น” หมายความว่า สมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล
และสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัด
“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายองค์กรบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี และนายกองค์กรบริหาร
ส่วนจังหวัด
“รองผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า รองนายกองค์กรบริหารส่วนตำบล รองนายกเทศมนตรี รองนายก
องค์กรบริหารส่วนจังหวัด
“ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า รองนายกองค์กรบริหารส่วนตำบล รองนายกเทศมนตรี รอง
นายกองค์กรบริหารส่วนจังหวัด และให้หมายความรวมถึง เลขานุการและที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นด้วย
“ข้าราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า ข้าราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ
ส่วนท้องถิ่น

“ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดเทศบาล และปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“ข้อบัญญัติท้องถิ่น” หมายความว่า ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบัญญัติ และข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“ผู้กำกับดูแล” หมายความว่า

(๑) นายอำเภอ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบลและเทศบาลเมือง

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับเทศบาลนครและองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น เพื่ออำนวยความสะดวกให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

มาตรา ๓ การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะที่ได้มาตรฐานและคำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ ในการนี้หากการใดอาจส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนดำเนินการเป็นเวลาพอสมควร และถ้าเห็นสมควรหรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นหรือห้าพันคนสุดแต่จำนวนใดจะน้อยกว่า ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นหรือจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติก่อนดำเนินการ

มาตรา ๔ ให้กระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ในการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน และแนะนำการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สุขต่อประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามประมวลกฎหมายนี้และหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

มาตรา ๕ หลักเกณฑ์และวิธีการสำรวจเจตนารมณ์ของประชาชน การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และการจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๖ การจัดให้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นที่มีชื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ลักษณะ ๒

การจัดระเบียบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หมวด ๑

การจัดตั้ง การรวม

และการเปลี่ยนแปลงฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๑ การจัดตั้ง

มาตรา ๗ ตำบลใดมีเขตพื้นที่อยู่นอกเขตเทศบาลและการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่นตามมาตรา ๖ และมีประชากรในเขตพื้นที่นั้นไม่น้อยกว่าสองพันคนติดต่อกันเป็นเวลาหนึ่งปี และยังมีได้จัดตั้ง เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล หากตามเจตนารมณ์ของประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่นั้นประสงค์จะให้มีการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยระบุชื่อและเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งไว้ด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีเขตพื้นที่อยู่ในตำบลเดียวหรือหลายตำบลที่มีเขตพื้นที่ติดต่อกันก็ได้ แต่ต้องอยู่ในอำเภอเดียวกัน

มาตรา ๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ เมื่อท้องถิ่นใด สมควรจัดตั้งเป็นเทศบาล ให้จัดตั้งเป็นเทศบาล

เทศบาลมีสามประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร

มาตรา ๙ เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นที่มีประชากรไม่เกินหนึ่งหมื่นห้าพันคน ซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยเปลี่ยนแปลงฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล

ทั้งนี้ ให้รวมถึงเทศบาลตำบลตามกฎหมายจัดตั้งที่มีอยู่เดิมก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๐ เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นที่มีประชากรเกินหนึ่งหมื่นห้าพันคนและรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนพอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้

ทั้งนี้ ไม่รวมถึงเทศบาลเมืองตามกฎหมายจัดตั้งที่มีอยู่เดิมก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๑ เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นที่มีประชากรเกินห้าหมื่นคนขึ้นไปและรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนพอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้

ทั้งนี้ ไม่รวมถึงเทศบาลนครตามกฎหมายจัดตั้งที่มีอยู่เดิมก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๒ การจัดตั้งเทศบาล ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยและประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา ๑๓ การเปลี่ยนแปลงชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๔ ในจังหวัดหนึ่งให้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัด เขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้แก่เขตจังหวัด

ส่วนที่ ๒ การรวม

มาตรา ๑๕ ให้รวมองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่ายี่สิบล้านบาทก่อนปีที่มีการรวมและมีจำนวนประชากรต่ำกว่าเจ็ดพันคนเข้าด้วยกันหรือกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลแห่งอื่นที่มีพื้นที่ติดกันและในอำเภอเดียวกันภายในสามปี นับแต่วันที่ประมวลกฎหมายองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลใช้บังคับและให้มีฐานะเป็นเทศบาล โดยให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๑๒

ให้กระทรวงมหาดไทย กำหนดหลักเกณฑ์ในการรวมองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ประมวลกฎหมายนี้มีผลใช้บังคับ

การรวมองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลที่รวมนั้น

ให้มีคณะกรรมการพิจารณาการรวมองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ทำหน้าที่ตามวรรคสอง โดยให้คณะกรรมการดังกล่าวได้รับเบี้ยประชุมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลใดมีสภาพพื้นที่เป็นเกาะ หรือโดยสภาพทางภูมิศาสตร์ไม่สามารถติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลอื่นที่จะไปรวมได้โดยสะดวก กระทรวงมหาดไทยจะไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลนั้นก็ได้ โดยให้ออกเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลบางส่วนมีความต้องการที่จะได้รับการจัดบริการสาธารณะจากองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลใกล้เคียงที่มีเขตติดต่อกันเนื่องจากมีความสะดวกในการติดต่อและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่และความเจริญของประชาชนในเขตพื้นที่นั้น ให้กระทรวงมหาดไทยแบ่งพื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลนั้นใหม่เพื่อนำไปรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลที่อยู่ใกล้เคียงนั้นได้ ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงความเหมาะสม ความจำเป็น และเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตพื้นที่ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๑๗ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันดังต่อไปนี้ อาจรวมกันเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใหม่ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นได้

- (๑) องค์การบริหารส่วนตำบลรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๒) องค์การบริหารส่วนตำบลรวมกับเทศบาล
- (๓) เทศบาลรวมกับเทศบาล

การรวมกันตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย ซึ่งต้องกำหนดเขตขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใหม่ไว้ด้วย

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มารวมกันเป็นอันยุบเลิก และให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่รวมกัน พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่รวมกัน ตามที่กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นกำหนด

การรวมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา นี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๑๘ การรวมองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใดแห่งหนึ่งทั้งหมดหรือเข้ากับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นตามมาตรา ๖ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสงค์จะมารวม และเมื่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นตามมาตรา ๖ ไม่ขัดข้องให้กระทรวงมหาดไทย

ประกาศยุบเลิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และดำเนินการต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นนั้น

มาตรา ๑๙ บรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ สิทธิเรียกร้อง งบประมาณ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น พนักงานและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลที่รวมกันตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ ให้โอนไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นตามมาตรา ๖ ที่รับรวมหรือตั้งขึ้นใหม่ แล้วแต่กรณี

บรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ สิทธิเรียกร้อง งบประมาณ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น พนักงานและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล เฉพาะที่เกี่ยวกับพื้นที่ที่ถูกนำไปรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่อยู่ใกล้เคียงกัน ให้โอนไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่รับรวมตามที่ตกลงกัน ในกรณีที่ไม่สามารถตกลงกันได้ ให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๒๐ การดำเนินการทางปกครองและบรรดาค่าสั่งทางปกครองที่ทำโดยชอบ และยังใช้บังคับในเขตพื้นที่ตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และ มาตรา ๑๗ ก่อนการรวมและการยุบรวม แล้วแต่กรณี ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัติท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นตามมาตรา ๖ ที่รับรวม ในกรณีที่มีการดำเนินการทางปกครองและบรรดาค่าสั่งทางปกครองนั้น ขัดหรือแย้ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่มีการดำเนินการทางปกครองและบรรดาค่าสั่งทางปกครองนั้นมีกำหนดเวลาให้การดำเนินการทางปกครองและบรรดาค่าสั่งทางปกครองดังกล่าวยังคงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดกำหนดเวลาดังกล่าวหรือในระหว่างกำหนดเวลาที่ได้รับอนุญาตให้ขยาย โดยให้นำข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลเดิมก่อนการรวมมาใช้บังคับในระหว่างกำหนดเวลานั้น

(๒) กรณีที่มีการดำเนินการทางปกครองและบรรดาค่าสั่งทางปกครองนั้นไม่มีกำหนดเวลา ให้การดำเนินการทางปกครองและบรรดาค่าสั่งทางปกครองดังกล่าวสิ้นสุดลงเมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันที่มีการรวมและการยุบรวม โดยไม่มีผลกระทบการกระทำที่ได้ดำเนินการไปโดยชอบแล้ว

ในกรณีตาม (๒) ถ้าการดำเนินการทางปกครองและบรรดาค่าสั่งทางปกครองดังกล่าว มิได้มีลักษณะก่อภาระหรือความยุ่งยากให้แก่ประชาชนเกินความจำเป็นหรือก่อให้เกิดภัยอันตราย ต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นตามมาตรา ๖ ที่รับรวม อาจสั่งให้มีการแก้ไขหรือปรับปรุงให้เป็นไปตามข้อบัญญัติท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลของตน และให้ใช้บังคับต่อไปเมื่อครบหนึ่งปีแล้วก็ได้

มาตรา ๒๑ บรรดาข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลเดิมในวันก่อนวันที่มีการรวมตามมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๗ การแยกพื้นที่บางส่วนตามมาตรา ๑๖ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเฉพาะในเขตของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลเดิมที่ถูกรวม และแยกพื้นที่บางส่วน จนกว่าจะมีข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศในเรื่องนั้น ที่ออกโดยสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่ตั้งขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ให้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศมาบังคับใช้ภายในหนึ่งปีนับถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้นำความในมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับกับบรรดาการดำเนินการทางปกครองและบรรดาคำสั่งทางปกครอง
 ที่ทำโดยชอบก่อนการรวมและการแยกพื้นที่บางส่วนด้วย โดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓ การเปลี่ยนแปลงฐานะ

มาตรา ๒๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล
 อาจเปลี่ยนแปลงฐานะตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) องค์การบริหารส่วนตำบลเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาล

(๒) เทศบาลเปลี่ยนแปลงฐานะในระหว่างประเภทของเทศบาล

การเปลี่ยนแปลงฐานะตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย และให้องค์การบริหาร
 ส่วนตำบลหรือเทศบาลเดิมสิ้นสภาพในวันที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยใช้บังคับ

มาตรา ๒๓ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงฐานะองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลตามมาตรา ๒๕ ให้
 ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีการเปลี่ยนแปลงฐานะตามมาตรา ๒๒ (๑) ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติหน้าที่
 นายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาเทศบาล ทั้งนี้ จนกว่าจะครบ
 วาระที่มีอยู่เดิมหรือพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่น

(๒) กรณีการเปลี่ยนแปลงฐานะตามมาตรา ๒๒ (๒) ให้นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเดิมเป็น
 นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลในเทศบาลที่ได้รับการเปลี่ยนฐานะใหม่ ทั้งนี้ จนกว่าจะครบวาระที่มีอยู่
 เดิมหรือพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่น

(๓) ให้ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการสภาท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น
 เลขานุการรองผู้บริหารท้องถิ่น และที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลเดิมยังคง
 อยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นจะครบวาระที่มีอยู่เดิมตาม (๑) หรือ (๒) แล้วแต่
 กรณี หรือพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่น

มาตรา ๒๔ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงฐานะตามมาตรา ๒๒ แล้ว ให้โอนบรรดากิจการ สำนักงาน เงิน
 ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ สิทธิเรียกร้อง งบประมาณ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น พนักงานและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วน
 ตำบลหรือเทศบาลเดิมไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะใหม่

บรรดาข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล เดิม ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่มีการเปลี่ยนแปลงฐานะ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะมีข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศในเรื่องนั้นออกใช้บังคับใหม่

กิจการหรือการดำเนินการใดที่ทำโดยชอบที่มีอยู่ก่อนการเปลี่ยนแปลงฐานะให้ใช้ได้ต่อไป และให้ถือว่าเป็นกิจการหรือการดำเนินการของเทศบาลที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะใหม่นั้น

หมวด ๒

การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๕ การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

(๑) สภาท้องถิ่น

(๒) ผู้บริหารท้องถิ่น

ส่วนที่ ๑

สภาท้องถิ่น

มาตรา ๒๖ สภาท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้ หรือตามที่มีกฎหมายอื่นกำหนด

สภาท้องถิ่นจะประชุมปรึกษาหารือหรือกระทำการใดนอกเหนือหน้าที่และอำนาจหรือฝ่าฝืนกฎหมายมิได้

มาตรา ๒๗ สภาท้องถิ่นประกอบด้วย สมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๒๘ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละหนึ่งคน แต่ไม่น้อยกว่าหกคน ถ้าเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีหมู่บ้านไม่ถึงหกหมู่บ้าน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ครบหกคน ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ในกรณีที่หมู่บ้านใดไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่ เว้นแต่การไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นทำให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีสมาชิกน้อยกว่าหกคน ก็ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ครบหกคน ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่มีการจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่ ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับหมู่บ้านที่ยังไม่มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในหกสิบวันนับแต่วันที่จัดตั้งหมู่บ้านใหม่ เว้นแต่ วาระของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่ดำเนินการเลือกตั้งก็ได้

การยุบหรือรวมหมู่บ้าน ไม่มีผลกระทบต่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดำรงตำแหน่งอยู่ก่อน การยุบรวม

มาตรา ๒๙ สภาเทศบาลตำบลมีจำนวนสมาชิกตามเกณฑ์จำนวนประชากรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศครั้งสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) ประชากรไม่เกินเจ็ดพันคน ให้มีสมาชิกสภาเทศบาลตำบลได้สิบสองคน

(๒) ประชากรเกินเจ็ดพันคนแต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นหนึ่งพันคน ให้มีสมาชิกสภาเทศบาลตำบลได้สิบห้าคน ในแต่ละเขตเลือกตั้งให้มีสมาชิกสภาเทศบาลตำบลจำนวนสามคน

ในการแบ่งเขตเลือกตั้งต้องพยายามจัดให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งให้ใกล้เคียงกันมากที่สุด และต้องแบ่งพื้นที่ของแต่ละเขตเลือกตั้งให้ติดต่อกัน

มาตรา ๓๐ สภาเทศบาลเมือง มีจำนวนสมาชิกตามเกณฑ์จำนวนประชากรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศครั้งสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) ประชากรเกินหนึ่งหมื่นห้าพันคน แต่ไม่เกินสามหมื่นสองพันห้าร้อยคน ให้มีสมาชิกสภาเทศบาลเมืองได้สิบแปดคน

(๒) ประชากรเกินสามหมื่นสองพันห้าร้อยคน แต่ไม่เกินห้าหมื่นคน ให้มีสมาชิกสภาเทศบาลเมืองได้ยี่สิบเอ็ดคน

เทศบาลเมืองที่เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดที่มีประชากรไม่ถึง ๑๕,๐๐๐ คน ให้มีสมาชิกสภาเทศบาลไม่เกิน ๑๘ คน

ให้นำความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๒๙ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ สภาเทศบาลนคร มีจำนวนสมาชิกตามเกณฑ์จำนวนประชากรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศครั้งสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) ประชากรเกินห้าหมื่นคนแต่ไม่เกินหนึ่งแสนคน ให้มีสมาชิกสภาเทศบาลนครได้ยี่สิบสี่คน

(๒) ประชากรเกินหนึ่งแสนคนขึ้นไป ให้มีสมาชิกสภาเทศบาลนครได้ยี่สิบเจ็ดคน

ให้นำความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๒๙ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีจำนวนตามเกณฑ์จำนวนประชากรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศครั้งสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) จังหวัดใดมีประชากรไม่เกินห้าแสนคน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สิบแปดคน

(๒) จังหวัดใดมีประชากรเกินห้าแสนคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านคน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ยี่สิบสี่คน

(๓) จังหวัดใดมีประชากรเกินหนึ่งล้านคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนคน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สามสิบคน

(๔) จังหวัดใดมีประชากรเกินหนึ่งล้านห้าแสนคนแต่ไม่เกินสองล้านคน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สามสิบหกคน

(๕) จังหวัดใดมีประชากรเกินสองล้านคนขึ้นไป ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สี่สิบสองคน

ในอำเภอหนึ่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้หนึ่งคน เมื่อรวมจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากแต่ละอำเภอแล้ว จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง ให้นำจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะพึงมีได้ไปหารจำนวนประชากรทั้งจังหวัด ได้ผลลัพธ์เท่าใดให้ถือเป็นเกณฑ์สำหรับคำนวณสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพิ่มขึ้น โดยอำเภอใดมีจำนวนประชากรมากที่สุด ให้อำเภอนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน แล้วให้นำผลลัพธ์ดังกล่าวหักออกจากจำนวนประชากรของอำเภอนั้น เหลือเท่าใดให้ถือเป็นจำนวนประชากรของอำเภอนั้น ในการพิจารณาเพิ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ยังขาดจำนวนอยู่ และให้กระทำดังนี้ต่อ ๆ ไปจนได้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดครบจำนวน

หากจังหวัดใดมีจำนวนอำเภอมากกว่าจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่พึงมีได้ ให้มีจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำเภอละหนึ่งคน

ในกรณีที่มีการตั้งอำเภอขึ้นใหม่ ให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าเดิมจนกว่าอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะสิ้นสุดลง หรือมีการยุบสภาหรือถือว่าการยุบสภา

มาตรา ๓๓ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งในวันสมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(๔) คุณสมบัติอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นกำหนด

มาตรา ๓๔ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) เป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๔) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

(๕) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๖) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับ

เลือกตั้ง

(๗) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๘) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๙) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๓) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๑๔) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๕) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าของหน้าที่อื่นของรัฐ

(๑๖) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๑๗) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๘) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๑๙) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(๒๐) เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี มายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๒๑) อยู่ในระหว่างถูกจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ ของกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรืออยู่ระหว่างเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

(๒๒) เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒๓) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(๒๔) เคยพ้นจากตำแหน่งใดๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกันและยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒๕) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใดๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ หรือมติคณะรัฐมนตรี อับเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒๖) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใดๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจ หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยหน้าที่และอำนาจหรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือแก่ราชการ และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒๗) ลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา ๓๕ อายุของสภาท้องถิ่นมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่นเริ่มตั้งแต่วันที่เลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นว่างลงด้วยเหตุอื่นนอกจากเพราะเหตุครบวาระหรือมีการยุบสภา ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่างตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นจะเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ผู้ได้รับเลือกตั้งแทน อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่เป็นการเลือกตั้งแทนตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดให้เริ่มนับอายุของสภาท้องถิ่นตามวาระครั้งใหม่

ในระหว่างที่ตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นว่างลง และยังมีได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่าง ถ้ายังมีสมาชิกสภาท้องถิ่นเหลืออยู่เกินกึ่งหนึ่ง ให้สภาท้องถิ่นประกอบด้วยสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่าที่มีอยู่

เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นว่างลงและมีสมาชิกสภาท้องถิ่นเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งและอายุของสภาท้องถิ่นเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นที่เหลืออยู่พ้นจากตำแหน่ง โดยถือว่าเป็นการยุบสภา

มาตรา ๓๖ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมสภาท้องถิ่นด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมาย ทั้งจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อประโยชน์ของประเทศ ท้องถิ่น และประชาชน”

มาตรา ๓๗ สมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้แทนของประชาชนในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศด้วย

มาตรา ๓๘ สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้สัญญา หรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะกระทำ

การเป็นผู้สัญญาให้บริการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำขึ้นเพื่อบริการแก่ประชาชนเป็นการทั่วไปตามอำนาจหน้าที่ มิให้ถือว่าเป็นการมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมตามวรรคหนึ่ง

ความในวรรคสองให้ใช้บังคับกับการเป็นผู้สัญญากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ก่อนเข้าดำรงตำแหน่งหรือสืบเนื่องจากสัญญาที่มีอยู่ก่อนเข้าดำรงตำแหน่งดังกล่าว และสัญญานั้นเกี่ยวกับกิจการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำกับประชาชนทั่วไปเป็นปกติและไม่มีลักษณะผูกขาดตัดตอน ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๙ สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หรือไม่เคยเป็นผู้ต้องโทษหรือมีคำพิพากษาของศาลยุติธรรมในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือกระทำการอันมีลักษณะเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือของผู้อื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(ก) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการส่วนท้องถิ่น

(ข) กระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(ค) การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือน หรือการให้พ้นจากตำแหน่งของข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

มาตรา ๔๐ สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องไม่กระทำการที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยต้องไม่เป็นผู้ถือหุ้นหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ หรือจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทไม่ว่าทางใด ๆ มิได้ และต้องไม่เป็นผู้จ้างของบุคคลใด ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๑ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่นสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาท้องถิ่น หรือมีการยุบสภาท้องถิ่น

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานสภาท้องถิ่นหรือผู้กำกับดูแล

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔

(๕) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐

(๖) ขาดประชุมสภาท้องถิ่นสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๓) สภาท้องถิ่นมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาท้องถิ่น โดยมีสมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาท้องถิ่นพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่สภาท้องถิ่นมีมติ

(๔) ถูกถอดถอนจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๕) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๖ (๓)

(๑๐) สิ้นสุดสมาชิกภาพด้วยเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่นสิ้นสุดลงตาม (๔) พร้อมกันทั้งหมด ให้ถือว่าเป็นการยุบสภาท้องถิ่น

การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งนอกจากกรณีตาม (๓) ให้สิ้นสุดตั้งแต่วันที่ขาดคุณสมบัติหรือมีเหตุให้พ้นจากตำแหน่ง แล้วแต่กรณี แต่ไม่กระทบถึงการใดที่สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้นั้นกระทำไปและเงินหรือประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับไปก่อนวันที่ออกจากตำแหน่ง เว้นแต่กรณีตามวรรคสี่หรือมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นประการอื่น

การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่นตาม (๔) ถ้าการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามผู้นั้นมีอยู่ก่อนวันสมัครรับเลือกตั้ง และผู้นั้นรู้อยู่แล้วว่าตนขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเช่นนั้น ผู้นั้นไม่มีสิทธิได้รับเงินหรือประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับไปก่อนวันที่ออกจากตำแหน่ง

มาตรา ๔๒ เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๑ (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๑๐) ให้ผู้กำกับดูแลสอบสวนและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ข้อสงสัยหรือได้รับเรื่องร้องเรียนนั้น ในกรณีจำเป็น ผู้กำกับดูแลอาจขยายเวลาดำเนินการออกไปได้ไม่เกินสามสิบวัน

ในกรณีมีเหตุที่จะต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๑ (๔) และ (๕) ให้เป็นหน้าที่ของผู้กำกับดูแลที่จะต้องดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยแม้ว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว และในกรณีที่ปรากฏผลจากการสอบสวนว่าผู้นั้นมีเหตุจะต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๑ (๕) ให้ผู้กำกับดูแลสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ แต่การนับระยะเวลาตามมาตรา ๓๔ (๒๑) ให้นับแต่วันที่ผู้กำกับดูแลมีคำวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง

การวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งไม่กระทบต่อการใดที่ผู้นั้นได้กระทำไปและเงินหรือประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับไปก่อนมีคำวินิจฉัย เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๔๓ สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของผู้กำกับดูแลตามมาตรา ๔๒ ให้มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อศาลปกครองภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัยนั้น

คำพิพากษาของศาลปกครองไม่กระทบถึงการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างที่ได้ดำเนินการไปก่อนศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุด และมีให้นำมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาใช้บังคับกับการพิจารณาคดีของศาลปกครองที่พิจารณาคดีตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๔ ให้สภาท้องถิ่นมีประธานสภาท้องถิ่นคนหนึ่งและรองประธานสภาท้องถิ่นคนหนึ่ง ซึ่งสภาท้องถิ่นเลือกจากสมาชิกสภาท้องถิ่นนั้น ๆ โดยให้กระทำในการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป

ให้ผู้กำกับดูแลประกาศผลการเลือกประธานสภาท้องถิ่นและรองประธานสภาท้องถิ่นตามมติของสภาท้องถิ่นในที่ประชุมสภาท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และจัดให้มีประกาศเป็นหนังสือในภายหลังโดยเร็ว

เมื่อผู้กำกับดูแลประกาศผลการเลือกในที่ประชุมสภาท้องถิ่นตามวรรคสองแล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นและรองประธานสภาท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ประธานและรองประธานได้ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นไป เพื่อดำเนินการให้ที่ประชุมกำหนดสมัยประชุมสามัญและกิจการอื่นที่จำเป็นต่อไป

มาตรา ๔๕ ประธานสภาท้องถิ่นและรองประธานสภาท้องถิ่นอยู่ในตำแหน่งจนครบอายุของสภาท้องถิ่น หรือมีการยุบสภาท้องถิ่นหรือถือว่ามีอายุครบสภาท้องถิ่น

มาตรา ๔๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๗ ประธานสภาท้องถิ่นและรองประธานสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้กำกับดูแล

(๒) สมาชิกภาพสิ้นสุดลง

(๓) ผู้กำกับดูแลมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐๑ ในกรณีเช่นนั้นให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นด้วย

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่ตำแหน่งประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นว่างลงตามมาตรา ๔๖ ให้สภาท้องถิ่นเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

มาตรา ๔๘ ประธานสภาท้องถิ่นมีหน้าที่เรียกและนัดประชุม ดำเนินการประชุม และดำเนินกิจการอื่นให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับการประชุมของสภาท้องถิ่นนั้น

รองประธานสภาท้องถิ่นมีหน้าที่ช่วยประธานสภาท้องถิ่นปฏิบัติการตามหน้าที่ และกระทำการกิจการตามที่ประธานสภาท้องถิ่นมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาท้องถิ่นหรือประธานสภาท้องถิ่นไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานสภาท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่แทน

การประชุมสภาท้องถิ่นครั้งใด ถ้าไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นที่มาประชุมเลือกกันเองเพื่อทำหน้าที่ประธานสำหรับการประชุมครั้งนั้น

มาตรา ๔๙ ให้มีเลขานุการสภาท้องถิ่นคนหนึ่งซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งจากข้าราชการส่วนท้องถิ่น โดยความเห็นชอบของประธานสภาท้องถิ่น

ให้มีสำนักงานสภาท้องถิ่นโดยให้เลขานุการสภาท้องถิ่นเป็นหัวหน้าสำนักงาน มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและการจัดประชุม และงานอื่นใดตามที่ประธานสภาท้องถิ่นมอบหมาย โดยขึ้นตรงต่อประธานสภาท้องถิ่น

มาตรา ๕๐ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นครบตามจำนวนแล้ว ให้ผู้กำกับดูแลเรียกและดำเนินการให้มีการประชุมสภาท้องถิ่นเป็นครั้งแรก เพื่อเลือกประธานสภาท้องถิ่นและรองประธานสภาท้องถิ่น และกำหนดสมัยประชุมสามัญ

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่พ้นหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไปแล้ว สมาชิกสภาท้องถิ่นยังไม่ครบตามจำนวน แต่มีจำนวนไม่น้อยกว่าสี่ในห้าของจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่พึงมีได้ ให้ผู้กำกับดูแลเรียกและดำเนินการให้มีการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรกเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๕๐ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีสมาชิกถึงจำนวนสี่ในห้าดังกล่าว ในระหว่างนี้ให้ถือว่าสภาท้องถิ่นประกอบด้วยสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่ผู้กำกับดูแลไม่อาจดำเนินการให้มีการประชุมครั้งแรกได้ตามกำหนดเวลา ในมาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๕๑ หรือมีการประชุมแต่ไม่อาจเลือกประธานสภาท้องถิ่นได้ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าการไม่อาจดำเนินการประชุมได้ เป็นเพราะสมาชิกทั้งหมดไม่มาหรือไม่เข้าประชุม หรือมาหรือเข้าประชุมแล้วออกจากที่ประชุมก่อนเสร็จสิ้นการประชุม ทั้งนี้ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้กำกับดูแลสั่งยุบสภาท้องถิ่นนั้น

(๒) ถ้าการไม่อาจดำเนินการประชุมได้ เป็นเพราะสมาชิกบางส่วนไม่มาหรือไม่เข้าประชุม หรือมาหรือเข้าประชุมแล้วออกจากที่ประชุมก่อนเสร็จสิ้นการประชุม ทั้งนี้ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้กำกับดูแลสั่งให้สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ไม่มาหรือไม่เข้าประชุมหรือออกจากที่ประชุมดังกล่าว พ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่สมาชิกมาประชุมแล้วไม่อาจเลือกประธานสภาท้องถิ่นได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ผู้กำกับดูแลจัดให้มีการประชุมใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันประชุมครั้งก่อน และถ้าในการประชุมนัดที่ส่งเลื่อนมามีกรณีตาม (๑) หรือ (๒) หรือยังไม่อาจเลือกประธานสภาท้องถิ่นได้ก็ให้สั่งยุบสภาท้องถิ่น

(๔) ในกรณีไม่อาจดำเนินการประชุมได้ด้วยเหตุอื่นใดอันเกิดจากการกระทำหรืองดเว้นการกระทำของสมาชิกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้กำกับดูแลสั่งการได้ตามที่เห็นสมควร โดยจะสั่งให้ยุบสภาท้องถิ่นหรือสั่งให้สมาชิกบางคนพ้นจากตำแหน่งก็ได้

ในกรณีตาม (๒) ถ้าสมาชิกที่เหลืออยู่ยังมีจำนวนถึงสี่ในห้า ให้ผู้กำกับดูแลจัดให้มีการประชุมใหม่ภายในไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่กำหนดให้มีการประชุมครั้งก่อน และถ้าในการประชุมนัดที่ส่งเลื่อนมายังไม่อาจประชุมได้ ก็ให้สั่งยุบสภาท้องถิ่น

คำสั่งของผู้กำกับดูแลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นที่สุด และให้นำความในมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๓ ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญของสภาท้องถิ่นอย่างน้อยสองสมัย แต่ไม่เกินสี่สมัย สมัยละไม่เกินสามสิบวัน ทั้งนี้ ตามที่สภาท้องถิ่นกำหนด

ในกรณีจำเป็นสภาท้องถิ่นจะมีมติขยายสมัยประชุมสามัญออกไปอีกไม่เกินสิบห้าวันก็ได้

การปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง จะกระทำได้ก็แต่ด้วยความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นและประกาศให้ประชาชนทราบด้วย

สมัยประชุมสามัญสมัยแรกให้เริ่มตั้งแต่วันที่ผู้กำกับดูแลเรียกประชุมตามมาตรา ๕๑ หรือมาตรา ๕๒ วันเริ่มประชุมสามัญประจำปีครั้งต่อไปให้สภาท้องถิ่นกำหนด

มาตรา ๕๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ วรรคสอง ให้ประธานสภาท้องถิ่นดำเนินการให้มีการประชุมตามสมัยประชุมที่สภาท้องถิ่นกำหนดตามมาตรา ๕๓ โดยให้ประกาศเปิดการประชุมล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนถึงวันเริ่มสมัยประชุมที่สภาท้องถิ่นกำหนดตามมาตรา ๕๓ วรรคสี่

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำหน้าที่ประธานสภาท้องถิ่นหรือผู้ทำหน้าที่ประธานสภาท้องถิ่น ไม่ประกาศเปิดสมัยประชุมหรือไม่นัดประชุมตามกฎหมาย ให้ผู้กำกับดูแลเป็นผู้ประกาศเปิดสมัยประชุมหรือนัดประชุมแล้วแต่กรณี

มาตรา ๕๕ นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่ามีควมจำเป็นและเพื่อประโยชน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ อาจทำคำร้องยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่นขอให้เปิดประชุมสมัยวิสามัญได้ และให้ประธานสภาท้องถิ่นดำเนินการให้มีการประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับคำร้อง

สมัยประชุมวิสามัญให้มีกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันประชุมครั้งแรกของสมัยประชุมวิสามัญนั้น และให้นำความในมาตรา ๕๓ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๕๖ การประชุมสภาท้องถิ่นต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

ผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่นมีสิทธิเข้าประชุมสภาท้องถิ่น และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

สภาท้องถิ่นจะอนุญาตให้บุคคลซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมาย หรือเชิญบุคคลใดเข้าแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดในที่ประชุมของสภาท้องถิ่นก็ได้ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๕๗ การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่ที่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในประมวลกฎหมายนี้

สมาชิกสภาท้องถิ่นคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๕๘ การประชุมสภาท้องถิ่นต้องกระทำโดยเปิดเผยตามลักษณะที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น แต่ถ้าผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่าที่มีอยู่ร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

การประชุมสภาท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น

ประชาชนย่อมมีสิทธิเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่นที่กระทำโดยเปิดเผยได้ตามข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น

มาตรา ๕๙ สมาชิกสภาท้องถิ่นย่อมมีสิทธิตั้งกระทู้ถามผู้บริหารท้องถิ่นในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น โดยจะถามและให้ตอบในที่ประชุมสภาท้องถิ่น หรือให้ตอบเป็นหนังสือก็ได้

ผู้บริหารท้องถิ่นมีหน้าที่ต้องตอบกระทู้ถามของสมาชิกสภาท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่กรณีมีเหตุอันสมควรเนื่องจากการเปิดเผยเรื่องที่ถามอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือราชการ ผู้บริหารท้องถิ่นจะไม่ตอบก็ได้แต่ต้องชี้แจงเหตุผลให้ผู้ตั้งกระทู้ถามทราบ

มาตรา ๖๐ สมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่าที่มีอยู่ มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ แต่จะลงมติในปัญหาที่อภิปรายไม่ได้

ญัตติตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่น และให้ประธานสภาท้องถิ่นกำหนดวันสำหรับการอภิปรายทั่วไป ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าห้าวันและไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่รับญัตติ โดยให้แจ้งญัตติให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าสามวัน

เมื่อเปิดอภิปรายทั่วไปตามวาระหนึ่งแล้ว จะเสนอญัตติเปิดอภิปรายทั่วไปในปีปฏิทินเดียวกันนั้นอีกไม่ได้

มาตรา ๖๑ สภาท้องถิ่นมีอำนาจเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญของสภาท้องถิ่น และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญของสภาท้องถิ่น เพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภาท้องถิ่นตามที่สภาท้องถิ่นมอบหมายได้ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น

สมาชิกสภาท้องถิ่นจะเป็นกรรมการในคณะกรรมการสามัญเกินสองคนมิได้

การสอบสวนหรือศึกษาเรื่องตามวาระหนึ่ง จะสอบสวนหรือศึกษาเรื่องอื่นใดมิได้ เว้นแต่เป็นเรื่องที่สภาท้องถิ่นมอบหมายไว้เป็นการเฉพาะ และจะดำเนินการใดรวมทั้งการเปิดเผยเรื่องตามที่สอบสวนหรือศึกษามีได้จนกว่าจะได้รายงานต่อสภาท้องถิ่นและสภาท้องถิ่นมีมติให้ดำเนินการได้

ผู้บริหารท้องถิ่นมีสิทธิเสนอชื่อบุคคลผู้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นให้สภาท้องถิ่นตั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการวิสามัญตามวาระหนึ่งได้ไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น

มาตรา ๖๒ การประชุมคณะกรรมการตามมาตรา ๖๑ ให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น แต่ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๖๓ สภาท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบังคับการประชุมและการดำเนินกิจการของสภาท้องถิ่นได้ตามแนวทางและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

สภาท้องถิ่นจะออกข้อบังคับการประชุมให้มีผลเป็นการเพิ่มอำนาจของสภาท้องถิ่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น หรือเป็นการก้าวก้าวหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นไม่ได้

ข้อบังคับการประชุมที่ได้ออกไว้ ให้ใช้ได้กับสภาท้องถิ่นชุดต่อ ๆ ไป แต่ไม่ตัดสิทธิสภาท้องถิ่นชุดต่อไปที่จะมีมติยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมนั้น

ส่วนที่ ๒ ผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๖๔ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีผู้บริหารท้องถิ่นคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ให้ผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้ง และมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

การพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ถือว่าเป็นหนึ่งวาระ เว้นแต่เป็นการพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่

กรณีผู้บริหารท้องถิ่นว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามวาระให้เลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ขึ้นแทนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ ผู้บริหารท้องถิ่นผู้เข้ามาแทน ให้อยู่ในตำแหน่งได้เท่าที่วาระของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นจะเหลืออยู่ไม่ถึง หนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่ดำเนินการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

มาตรา ๖๕ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๓ และไม่มี ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๔ และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ในวันเลือกตั้งด้วย

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(๒) มีวุฒิการศึกษาหรือประสบการณ์ ดังนี้

(ก) กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

(ข) กรณีเทศบาล สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภา ท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

(ค) กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคย เป็นสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

(๓) ไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการรองผู้บริหารท้องถิ่น หรือที่ปรึกษา ผู้บริหารท้องถิ่น เพราะกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ แล้วแต่กรณี นับแต่วันพ้นจากตำแหน่งจนถึง วันสมัครรับเลือกตั้งยังไม่ถึงห้าปี

(๔) ไม่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการรองผู้บริหารท้องถิ่น หรือที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งถูกให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากกระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นนั้นมาสองวาระติดต่อกัน โดยพ้นจากตำแหน่งในวาระที่ สองยังไม่ถึงสี่ปีสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา นี้ ให้หมายความรวมถึงสมาชิกสภาท้องถิ่นและ ผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นตามมาตรา ๖ ด้วย

มาตรา ๖๖ ผู้บริหารท้องถิ่นอาจแต่งตั้งรองผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อช่วยเหลือในการบริหารราชการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) องค์การบริหารส่วนตำบลให้แต่งตั้งได้ไม่เกินสองคน

(๒) เทศบาลตำบลให้แต่งตั้งได้ไม่เกินสามคน เทศบาลเมืองให้แต่งตั้งได้ไม่เกินสี่คนและเทศบาลนคร ให้แต่งตั้งได้ไม่เกินห้าคน

กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลที่เข้าข่ายข้อยกเว้นไม่ต้องรวมตามมาตรา ๑๕ ให้มีได้ไม่ เกินสองคน

(๓) องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรณีมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิบแปดคนหรือยี่สิบสี่ คนหรือสามสิบคน ให้แต่งตั้งได้ไม่เกินสองคน กรณีมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามสิบหกคนหรือสี่สิบ สองคน ให้แต่งตั้งได้ไม่เกินสามคน

บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งต้องมีใช้สมาชิกสภาท้องถิ่นและต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖๕ ในวันแต่งตั้ง

มาตรา ๖๗ ผู้บริหารท้องถิ่นอาจแต่งตั้งเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่นได้หนึ่งคนและที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) องค์การบริหารส่วนตำบลให้แต่งตั้งเลขานุการหนึ่งคน

(๒) เทศบาลตำบลให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสามคน เทศบาลเมืองให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสี่คน และเทศบาลนครให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินห้าคน

กรณีเทศบาลที่เข้าข่ายข้อยกเว้นไม่ต้องรวมตามมาตรา ๑๕ ให้มีเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่นและที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นได้อย่างละหนึ่งคน

(๓) องค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสามคนกรณีมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิบแปดคนหรือยี่สิบสี่คนหรือสามสิบคน และให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสี่คน กรณีมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามสิบหกคนหรือสี่สิบสองคน

เลขานุการและที่ปรึกษาตามวรรคหนึ่งต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๔ (๙) และ (๑๐) และมาตรา ๖๕ (๒) (๓) (๔) และ (๕) และจะแต่งตั้งจากสมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้

มาตรา ๖๘ ให้นำความในมาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ มาใช้บังคับกับผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น และที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๖๙ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้บริหารท้องถิ่นต้องปฏิญาณตนต่อพระบรมฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้า จะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมของประเทศ ท้องถิ่น และประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมาย กฎ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการทุกประการ”

ในพิธีการปฏิญาณตนตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ประธานในพิธี

มาตรา ๗๐ เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นเข้ารับหน้าที่แล้ว ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแถลงนโยบายต่อสภาท้องถิ่นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่นเข้ารับหน้าที่ โดยให้ประธานสภาท้องถิ่นจัดให้มีการประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อการดังกล่าวภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้บริหารท้องถิ่น การแถลงนโยบายดังกล่าวไม่มีการลงมติ

ในกรณีที่อยู่ในระหว่างยังไม่มีสภาท้องถิ่นหรือไม่มีการประชุมสภาท้องถิ่นไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ผู้บริหารท้องถิ่นจัดทำคำแถลงนโยบายปิดประกาศไว้ ณ ที่ประชุมสภาท้องถิ่นแทนการแถลงนโยบายต่อสภาท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่นเข้ารับหน้าที่

คำแถลงนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ให้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

มาตรา ๗๑ ผู้บริหารท้องถิ่นมีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น นโยบายและแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัด

แผนพัฒนาภูมิภาค จังหวัด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ ส่วนท้องถิ่น พนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๗๒ ผู้บริหารท้องถิ่นมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาภูมิภาค แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทย กำหนด

มาตรา ๗๓ ผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ถึงคราวออกตามวาระ
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้กำกับดูแล
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖๕
- (๕) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๘
- (๖) กระทำการที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามที่กฎหมายบัญญัติ
- (๗) พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุตามมาตรา ๑๒๐
- (๘) ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ว่าด้วยเหตุใดเป็นเวลาติดต่อกันเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน โดยให้พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่พ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวัน
- (๙) ผู้กำกับดูแลสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐๑
- (๑๐) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๑๑) ถูกถอดถอนตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๒) พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

เมื่อมีข้อสงสัยหรือมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นว่าจะสิ้นสุดลงตาม (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๑๒) ให้นำความในมาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง ให้ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารราชการประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อบัญญัติท้องถิ่น รวมถึงการสั่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่อื่นเท่าที่จำเป็นตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้และกฎหมายอื่น แต่การดำเนินการใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชนหรือมีผลผูกพันงบประมาณต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้กำกับดูแลก่อน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๗๔ รองผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้บริหารท้องถิ่น
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

- (๔) ผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง
- (๕) ผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง
- (๖) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๘
- (๗) กระทำการที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามที่กฎหมายบัญญัติ
- (๘) ผู้กำกับดูแลสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐๑
- (๙) คำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

เมื่อมีข้อสงสัยหรือมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งตาม (๓) (๖) หรือ (๗) ให้นำความในมาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๗๕ เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น และที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้บริหารท้องถิ่น
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง
- (๔) ผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง
- (๕) ผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง
- (๖) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๘
- (๗) ได้รับโทษจำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

เมื่อมีข้อสงสัยหรือมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งตาม (๓) หรือ (๖) ให้นำความในมาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๓

การจัดระเบียบบริหารราชการ

มาตรา ๗๖ ให้มีปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการส่วนท้องถิ่น พนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรองจากผู้บริหารท้องถิ่น โดยรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น นโยบายและแผนพัฒนาท้องถิ่น และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมาย

มาตรา ๗๗ หน้าที่และอำนาจในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมาย

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นไม่อยู่หรืออยู่แต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองผู้บริหารท้องถิ่นตามลำดับที่ผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ในกรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ให้ถือตามลำดับก่อนหลังหรือลำดับที่ในการประกาศแต่งตั้ง

ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือคำสั่งใด แต่งตั้งให้ผู้บริหารท้องถิ่น เป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับ ผู้บริหารท้องถิ่นในระหว่างรักษาราชการแทนด้วย

มาตรา ๗๘ การมอบหมายตามมาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือ เว้นแต่กรณี เร่งด่วนจะมอบหมายด้วยวาจาก็ได้ และเมื่อผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการแล้ว ให้รายงานการดำเนินการเป็นหนังสือ ให้ผู้มอบหมายทราบ

มาตรา ๗๙ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่ผู้บริหารท้องถิ่นจะพึง ปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือคำสั่งใด หรือมติของ คณะรัฐมนตรีในเรื่องใดถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือคำสั่งนั้น หรือมติของ คณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น ไม่ได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ผู้บริหารท้องถิ่นอาจมอบอำนาจโดยทำ เป็นหนังสือให้รองผู้บริหารท้องถิ่นหรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนผู้บริหารท้องถิ่นก็ได้ แต่ ถ้ามอบให้ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติราชการแทน ให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ

ผู้มอบอำนาจตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจ และให้มีอำนาจ แนะนำและแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจได้

รองผู้บริหารท้องถิ่นและปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้รับมอบอำนาจอาจมอบอำนาจเป็นหนังสือให้ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรองปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณีได้ เว้นแต่ผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ มอบอำนาจจะห้ามมอบอำนาจดังกล่าวในหนังสือมอบอำนาจ

มาตรา ๘๐ การสั่งราชการโดยปกติให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร เว้นแต่ในกรณีมีเหตุจำเป็นที่ไม่ อาจสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรในขณะนั้น จะสั่งราชการด้วยวาจาก็ได้ แต่ให้ผู้รับคำสั่งนั้นบันทึกคำสั่งด้วยวาจาไว้เป็น ลายลักษณ์อักษรและเมื่อได้ปฏิบัติราชการตามคำสั่งดังกล่าวแล้วให้บันทึกรายงานให้ผู้สั่งราชการทราบทันที โดยให้ อ้างอิงคำสั่งด้วยวาจาไว้ด้วย

มาตรา ๘๑ ในการปฏิบัติหน้าที่และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหาร ท้องถิ่นแต่งตั้ง มีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และเป็นกรณีที่อาจเปรียบเทียบได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือปลัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หรือหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้ง มีอำนาจ เปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้คดีเลิกกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินคดีต่อไป

เงินค่าปรับตามมาตรานี้ให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๘๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น และ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

บทบัญญัติใดในประมวลกฎหมายอาญาที่ได้บัญญัติถึงเทศบาล ให้หมายความถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามประมวลกฎหมายนี้

หมวด ๔

การบริหารงานบุคคลและการจัดระเบียบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๘๓ การบริหารงานบุคคลและการจัดระเบียบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

หมวด ๕

หน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๑

หน้าที่และอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๘๔ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะพื้นฐานเพื่อตอบสนองความจำเป็นของชุมชนในท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

- (๑) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด
- (๒) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ อันมิใช่ทางพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษ
- (๓) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- (๔) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่าง
- (๕) การจัดให้มีและกำกับดูแลตลาด ที่จอดรถ ท่าข้าม และท่าเทียบเรืออันมิใช่ท่าเทียบเรือเดินสมุทร
- (๖) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย และการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของท้องถิ่น
- (๗) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (๘) การควบคุมการฆ่าสัตว์
- (๙) การสาธารณสุข อนามัยครอบครัวและการอนามัยในท้องถิ่น รวมตลอดทั้งการป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (๑๐) การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่สาธารณะ
- (๑๑) การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- (๑๒) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของท้องถิ่น
- (๑๓) ดำเนินการร่วมกับนายอำเภอในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่อยู่ในท้องถิ่น
- (๑๔) การควบคุมดูแลการใช้ที่ดินให้เป็นไปตามผังเมือง
- (๑๕) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามที่

กฎหมายบัญญัติ

- (๑๖) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (๑๗) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (๑๘) การส่งเสริมและสนับสนุนให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
- (๑๙) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (๒๐) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๘๕ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย นอกจากหน้าที่ตามมาตรา ๘๔ แล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำบริการสาธารณะ ดังต่อไปนี้ได้

- (๑) การจัดให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (๒) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสและ

ผู้สูงอายุ

- (๓) การสาธารณสุขการ
- (๔) การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่นๆ
- (๕) การจัดให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (๖) การรักษาพยาบาล และการจัดให้มีและบำรุงสถานพยาบาล
- (๗) การปรับปรุงแหล่งชุมชนและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และการให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ใน

ด้านที่อยู่อาศัย

- (๘) การขนส่ง การวิศวกรรมจราจร และกิจการจราจร
- (๙) การผังเมืองและการควบคุมอาคาร
- (๑๐) การส่งเสริม และการฝึกการประกอบอาชีพและอุตสาหกรรมในครอบครัว แต่ไม่รวมถึงการ

ประกันราคาผลผลิต

- (๑๑) การส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (๑๒) การพาณิชย์
- (๑๓) การจัดการศึกษาในระดับไม่สูงกว่าระดับประถมศึกษา ส่งเสริมการศึกษาของเด็ก เยาวชน

ผู้ด้อยโอกาส และประชาชนทั่วไป

- (๑๔) การสนับสนุนการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเอกชน
- (๑๕) การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวและกีฬา
- (๑๖) กิจการอื่นใดที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานอื่นของรัฐให้กระทำการแทน
- (๑๗) กิจการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

การประกอบการพาณิชย์ตาม (๑๒) ต้องไม่ขัดต่อมาตรา ๑๐๔ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข
ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

องค์การบริหารส่วนตำบลจะจัดทำบริการสาธารณะอย่างใดตามวรรคหนึ่งได้ต้องมีศักยภาพ
ความสามารถ และรายได้เพียงพอที่จะทำได้

ส่วนที่ ๒ หน้าที่และอำนาจของเทศบาล

มาตรา ๘๖ เทศบาลมีหน้าที่และอำนาจในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรม
สาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการจัดบริการสาธารณะ และ
กิจกรรมสาธารณะและมีหน้าที่และอำนาจของตนเองโดยเฉพาะโดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของ
จังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวม รวมทั้งพัฒนาและแก้ไขปัญหาในเขตเทศบาลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม
การศึกษา สาธารณสุข ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยว และกีฬา

มาตรา ๘๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่และอำนาจจัดทำบริการสาธารณะและ
กิจกรรมสาธารณะ เพื่อตอบสนองความจำเป็นของประชาชนในท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

- (๑) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด
- (๒) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๓) การจัดให้มีและกำกับดูแลตลาด ที่จอดรถ ท่าข้าม และท่าเทียบเรือที่อยู่ในความรับผิดชอบของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๔) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย และการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
ของท้องถิ่น
- (๕) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (๖) การควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์
- (๗) การสาธารณสุข อนามัยครอบครัวและการอนามัยในท้องถิ่น รวมตลอดทั้งการป้องกันและระงับ
โรคติดต่อ
- (๘) การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่สาธารณะ
- (๙) การส่งเสริม และสนับสนุน การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- (๑๐) การรักษาความสงบเรียบร้อย
- (๑๑) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของท้องถิ่น
- (๑๒) การพัฒนาและฟื้นฟูที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่อยู่ในท้องถิ่น
- (๑๓) การควบคุมดูแลการใช้ที่ดินให้เป็นไปตามผังเมือง
- (๑๔) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- (๑๕) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (๑๖) การบำรุงรักษา ส่งเสริม ศาสนา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี
ของท้องถิ่น
- (๑๗) การส่งเสริมและสนับสนุนให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
- (๑๘) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ
ผู้ด้อยโอกาส และผู้ป่วยเอดส์
- (๑๙) การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
- (๒๐) การส่งเสริมอาชีพ และการฝึกการประกอบอาชีพ แต่ไม่รวมถึงการประกันราคา การรับจำนำ การรับ
ซื้อหรือการดำเนินการใดๆ เพื่อชดเชยหรือชดเชยราคาผลผลิต
- (๒๑) การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (๒๒) การจัดให้มีและบำรุงการไฟฟ้า
- (๒๓) การจัดให้มีแสงสว่างในที่สาธารณะหรือสาธารณสถาน
- (๒๔) การจัดให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ
- (๒๕) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด
- มาตรา ๘๘** ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย นอกจากหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๘๗ แล้ว เทศบาล
ตำบลอาจจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะดังต่อไปนี้ได้
- (๑) การจัดให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (๒) การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่น ๆ
- (๓) การจัดหาแหล่งน้ำในชุมชนเพื่อการอุปโภคและบริโภคและการเกษตรอย่างเพียงพอ
- (๔) การบำบัดน้ำเสีย
- (๕) การจัดให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (๖) การรักษาพยาบาล และการจัดให้มีและบำรุงสถานพยาบาล
- (๗) การปรับปรุงแหล่งชุมชนและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และการให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ในด้านที่
อยู่อาศัย
- (๘) การขนส่ง การวิศวกรรมจราจร กิจการจราจรและสัญญาณจราจร
- (๙) การผังเมืองและการควบคุมอาคาร
- (๑๐) การพาณิชย์
- (๑๑) การจัดการศึกษาในระดับไม่สูงกว่าระดับประถมศึกษา ส่งเสริมการศึกษา ของเด็ก เยาวชน ผู้
พิการผู้ด้อยโอกาส และประชาชนทั่วไป
- (๑๒) การสนับสนุนการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเอกชน
- (๑๓) การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว
- (๑๔) การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการกีฬาในระดับท้องถิ่นเพื่อสุขภาพ กีฬาพื้นฐานและกีฬาเพื่อ
ความเป็นเลิศ แต่ไม่รวมถึงกีฬาอาชีพและกีฬาในระดับชาติหรือนานาชาติ
- (๑๕) การจัดให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

(๑๖) กิจการอื่นใดที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานอื่นของรัฐให้กระทำการแทน

(๑๗) กิจการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

เทศบาลตำบลจะจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะอย่างใดตามวรรคหนึ่งได้ต้องมีศักยภาพ ความสามารถ และรายได้เพียงพอที่จะทำได้

มาตรา ๘๙ เมื่อมีความจำเป็น เทศบาลตำบลอาจทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะตาม มาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๗ และมาตรา ๘๘ ได้ เมื่อได้ปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรา ๘๗ แล้ว และมีศักยภาพ ความสามารถ และรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนเพียงพอที่จะทำได้ตาม หลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด และสภาท้องถิ่นมีมติด้วยคะแนนเสียงสองในสามให้ทำได้

มาตรา ๙๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่และอำนาจจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรม สาธารณะพื้นฐานเพื่อตอบสนองความจำเป็นของชุมชนในท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

(๑) กิจการตามมาตรา ๘๗

(๒) กิจการตามมาตรา ๘๘ (๖) และ (๗)

(๓) การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพหรือสถานบริการอื่น

(๔) กิจการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๙๑ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย นอกจากหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๙๐ แล้ว เทศบาลเมืองอาจ จัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะดังต่อไปนี้ได้

(๑) กิจการตามมาตรา ๘๘ (๑) (๒) (๓) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) และ (๑๖)

(๒) การจัดให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

(๓) การจัดการศึกษาในระดับไม่สูงกว่าระดับมัธยมศึกษาและการอาชีวศึกษา ส่งเสริมการศึกษา ของ เด็ก เยาวชน ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และประชาชนทั่วไป

(๔) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสวนสาธารณะ และสวนสัตว์

(๕) กิจการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ให้นำความในวรรคสองของมาตรา ๘๘ มาใช้บังคับกับการจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะตาม วรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๙๒ เมื่อมีความจำเป็น เทศบาลเมืองอาจทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะตาม มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ ได้ เมื่อได้ปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรา ๙๐ แล้ว และมีศักยภาพ ความสามารถ และรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนเพียงพอที่จะทำได้ตาม หลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด และสภาท้องถิ่นมีมติด้วยคะแนนเสียงสองในสามให้ทำได้

มาตรา ๙๓ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่และอำนาจจัดทำบริการสาธารณะและ กิจกรรมสาธารณะเพื่อตอบสนองความจำเป็นของชุมชนในท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

(๑) กิจการตามมาตรา ๘๘ (๘) (๙) และ (๑๐)

(๒) กิจการตามมาตรา ๙๐

(๓) กิจการตามมาตรา ๙๑ (๒) (๓) และ (๔)

(๔) กิจการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๙๔ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย นอกจากหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๙๓ แล้ว เทศบาลนครอาจจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะ ดังต่อไปนี้ได้

(๑) กิจการตามมาตรา ๘๘ (๑) (๒) (๓) (๑๑) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) และ (๑๗)

(๒) กิจการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ให้นำความในวรรคสองของมาตรา ๘๘ มาใช้บังคับกับการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓

หน้าที่และอำนาจขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๙๕ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่และอำนาจจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนี้

(๑) การอำนวยการประสาน สนับสนุนการบริหาร ช่วยเหลือ หรือให้ความร่วมมือส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่น

(๒) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเขตจังหวัดโดยดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อนำไปสู่การใช้จ่ายงบประมาณและบูรณาการพัฒนาในภาพรวม

ทั้งนี้ หน้าที่และอำนาจตามข้อ (๑) และ (๒) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๙๖ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่และอำนาจจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะในลักษณะบูรณาการในภาพรวมของจังหวัด โดยไม่ซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับพื้นที่ ดังนี้

(๑) การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๒) จัดการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ทั้งนี้ ไม่กระทบถึงการจัดการศึกษาที่ดำเนินการมาก่อนแล้ว

(๓) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคอย่างเป็นระบบและคุ้มค่า

(๔) การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม

(๕) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม

(๖) การจัดการและดูแลสถานีขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ

(๗) การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำเฉพาะที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๘) การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว กีฬา จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ศาสนาและศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

(๙) การจัดให้มีและบำรุงโรงพยาบาล ส่งเสริม สนับสนุนการสาธารณสุข การรักษาพยาบาล การแพทย์ฉุกเฉินตามที่กฎหมายกำหนด

(๑๐) การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ

(๑๑) การส่งเสริมการลงทุน การพาณิชย์กรรมในเขตจังหวัดและจัดให้มีตลาดกลาง

(๑๒) การจัดให้มีระบบขนส่งมวลชนที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าหนึ่งแห่งขึ้นไป การวิศวกรรมจราจร

(๑๓) ประสานการจัดการผังเมืองและการบังคับใช้ผังเมืองรวม

(๑๔) การก่อสร้างและบำรุงรักษาโครงการที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

(๑๕) สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามที่กฎหมายกำหนด

(๑๖) ให้บริการทางเทคนิค วิชาการ เครื่องมือ เครื่องจักรกลและบุคลากรแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(๑๗) การจัดทำบริการสาธารณะอันเป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นขอให้จัดทำหรือที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดสมควรร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๑๘) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ทั้งนี้ การจัดบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะตามวรรคหนึ่ง หากขัดข้องกับหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับพื้นที่ ต้องได้รับความยินยอมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นก่อนดำเนินการ

มาตรา ๙๗ การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๙๘ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังนี้

(๑) ต้องเป็นแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวจะต้องไม่ซ้ำซ้อนกันและมีโครงสร้างและขนาดใหญ่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัดที่จะดำเนินการได้

(๒) แผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะดำเนินการต้องมีลักษณะที่มีความคาบเกี่ยวต่อเนื่องเชื่อมโยงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดและต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนรวมและมีผู้ได้รับประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าหนึ่งแห่งขึ้นไป

(๓) การใดซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่สามารถดำเนินการได้อันเกิดความเสียหายและกระทบต่อการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชนโดยรวม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้าไปดำเนินการแทนทันที

มาตรา ๙๘ ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำหรือจัดให้มีสิ่งก่อสร้างหรือทรัพย์สินใดอันเป็นการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นการบริการสาธารณะและต้องให้บริการประชาชนอย่างต่อเนื่องในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตจังหวัดและการนั้นเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวจะต้องมีการตกลงกันก่อนดำเนินการ ถ้ามิได้มีข้อตกลงไว้เป็นประการอื่นใดให้สิ่งก่อสร้างหรือทรัพย์สินนั้นตกเป็นทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นนั้น แต่การที่จะบริหารกิจการต่อไป และการแบ่งผลประโยชน์และค่าใช้จ่ายในการบริหารให้เป็นไปตามที่ตกลงกัน ในกรณีที่ตกลงกันไม่ได้ให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดชี้ขาด

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่ต้องจัดการบริหารส่วนจังหวัดจัดทำหรือจัดให้มีสิ่งก่อสร้างหรือทรัพย์สินใดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นตามมาตรา ๖ ด้วยโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๔

การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ

มาตรา ๙๙ ถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะภายในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เว้นแต่เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการให้บริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ

(๒) การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทต้องเหมาะสมกับความสามารถในการบริหารจัดการและสถานะทางการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นด้วย

มาตรา ๑๐๐ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามประมวลกฎหมายนี้มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่า หรือความสะดวกแก่ประชาชนในการรับบริการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นอาจร่วมมือกันดำเนินการ หรืออาจมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ดำเนินการแทนได้

ในการมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มอบหมายให้การช่วยเหลือและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายได้ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการจากประชาชนในเขตที่ให้บริการเป็นรายได้ของตนทั้งหมดหรือจัดแบ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มอบหมายได้ ทั้งนี้ ตามที่ตกลงกันในกรณีที่ไม่อาจตกลงกันได้ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๑๐๑ ในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะดังต่อไปนี้ ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนไม่เพียงพอที่จะดำเนินการได้โดยลำพัง หรือไม่อาจกระทำได้โดยไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือค้ำค่าในการลงทุน หรือเมื่อร่วมกันจัดทำแล้วจะเป็นการอำนวยความสะดวกได้ดียิ่งขึ้น ให้ดำเนินการร่วมกันจัดทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือจะขอให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำตามมาตรา ๙๖ (๑๗) ก็ได้

(๑) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๒) การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล

(๓) การให้บริการการขนส่ง

(๔) บริการสาธารณะอื่น ที่ใช้เงินลงทุนสูงหรืออาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยให้มีหน้าที่รับผิดชอบต่อประชาชน สังคม และสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจทั้งในเขตองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นของตนและนอกเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไปดำเนินการ ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงมหาดไทย ประกาศกำหนด

ก่อนดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บริหารท้องถิ่นรายงานให้สภาท้องถิ่นทราบด้วย

วิธีการร่วมกันตามวรรคหนึ่ง ในด้านการลงทุน การบริหาร การให้บริการ การเงิน และการแบ่งปันผลประโยชน์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด เว้นแต่เป็นกรณีจัดตั้งเป็นสหการหรือบริษัทจำกัด หรือองค์การที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามมาตรา ๑๐๓

มาตรา ๑๐๒ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำบริการสาธารณะร่วมกันตามมาตรา ๑๐๐ และมาตรา ๑๐๑ กระทรวงมหาดไทยจะจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันจัดทำบริการสาธารณะดังกล่าวเป็นกรณีพิเศษก็ได้

มาตรา ๑๐๓ ในการร่วมมือกันดำเนินการตามมาตรา ๑๐๐ และมาตรา ๑๐๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมกันจัดตั้งสหการหรือบริษัทจำกัดหรือองค์การที่เรียกชื่ออย่างอื่นขึ้นก็ได้

ให้สหการหรือบริษัทจำกัดหรือองค์การที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่จัดตั้งขึ้นมีฐานะเป็นนิติบุคคล

เมื่อจัดตั้งสหการหรือบริษัทจำกัดหรือองค์การที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้จัดทำกิจการใดแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร่วมกันจัดตั้งสหการหรือบริษัทจำกัดหรือองค์การที่เรียกชื่ออย่างอื่นนั้นจะจัดทำกิจการนั้นในระหว่างที่ยังมีส่วนร่วมในสหการหรือบริษัทจำกัดหรือองค์การที่เรียกชื่ออย่างอื่นนั้นมิได้

การเข้าร่วมจัดตั้งสหการหรือบริษัทจำกัดหรือองค์การที่เรียกชื่ออย่างอื่นต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

หลักเกณฑ์และวิธีการการจัดตั้ง การยุบเลิกหรือเปลี่ยนแปลง การบริหารสหการหรือบริษัทจำกัดหรือองค์การที่เรียกชื่ออย่างอื่น การจัดการทรัพย์สิน การแบ่งปันผลตอบแทน และเงื่อนไขในการจัดตั้งให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องไม่ประกอบกิจการใดอันมิได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจ การประกอบกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องไม่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีสาธารณูปโภค หรือการจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ

มาตรา ๑๐๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะตราข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อกำหนดให้มีบริการในเรื่องใดโดยเรียกเก็บค่าบริการหรือค่าตอบแทนตามที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่นก็ได้

มาตรา ๑๐๖ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินกิจการนอกเขตตนเองได้เมื่อการนั้นจำเป็นต้องทำเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่หรือเป็นประโยชน์ร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือเป็นการดำเนินการร่วมกันตามมาตรา ๑๐๐ หรือมาตรา ๑๐๑

การดำเนินกิจการนอกเขตจะกระทำต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นที่จะดำเนินการและสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเว้นแต่เป็นกรณีการดำเนินการตามมาตรา ๑๐๑

มาตรา ๑๐๗ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการให้บริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและลดภาระทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดหรือเข้าร่วมกับบุคคลใดหรือชุมชนกระทำการที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ในกรณีเช่นนั้น ผู้กระทำการ

มีสิทธิเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการ หรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องกับกิจการนั้นแทนองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นตามอัตราที่ได้ทำความตกลงไว้กับองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นได้ แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น

การกระทำกิจการตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

ในกรณีที่กิจการที่มอบให้บุคคลใดดำเนินการหรือเข้าร่วมกับบุคคลใดหรือชุมชนจัดทำกิจการตามวรรคหนึ่ง เป็นกิจการหรือภารกิจที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการประชาชน องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นจะเรียกเก็บค่าตอบแทนใดๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมจากบุคคลนั้นอันจะเป็นผลให้ประชาชนต้องรับภาระสูงขึ้นโดยไม่จำเป็นมิได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือภาระแก่ประชาชนในท้องถิ่นเกินสมควร กระทรวงมหาดไทยจะสั่งให้องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจการหรือภารกิจนั้นเองก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินกิจการหรือภารกิจตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยจะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีวงเงินต่ำกว่าที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐโดยกำหนดให้ต้องทำตามแนวทางของกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐด้วยก็ได้

หมวด ๖

ข้อบัญญัติท้องถิ่น

มาตรา ๑๐๘ องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) เมื่อประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้ออกเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือให้อำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

(๓) การดำเนินการพาณิชย์

ในข้อบัญญัติท้องถิ่นจะกำหนดโทษจำคุกและปรับสำหรับผู้ละเมิดข้อบัญญัติท้องถิ่นไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดโทษจำคุกเกินหนึ่งเดือน หรือโทษปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อบัญญัติท้องถิ่นจะกำหนดวิธีการเปรียบเทียบ ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ และวิธีการอำนวยความสะดวกในการชำระค่าปรับไว้ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๑๐๙ ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นจะเสนอได้ก็แต่โดยผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

สมาชิกสภาท้องถิ่นจะเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการเงินได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของผู้บริหารท้องถิ่น

ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้เสนอ ถ้าเรื่องนั้นชอบด้วยกฎหมายและอยู่ในหน้าที่ขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่น และไม่เกี่ยวกับการเงินหรือในกรณีที่เกี่ยวข้องกับ

การเงินแต่มีคำรับรองของผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นบรรจุเรื่องนั้นในระเบียบวาระเพื่อสภาท้องถิ่นพิจารณาต่อไป

มาตรา ๑๑๐ ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการเงิน หมายความว่าร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดเก็บ ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีอากร

(๒) การคลัง หรือการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) การกู้เงิน การค้าประกัน หรือการใช้เงินกู้

(๔) การดำเนินการอันมีผลผูกพันทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) การลงทุนหรือการทำกาพาณิชย์

เมื่อมีกรณีจะต้องวินิจฉัยว่าร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นใดเป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นร่วมกันวินิจฉัย ในกรณีที่หาข้อยุติไม่ได้ให้ดำเนินการตามคำวินิจฉัยของผู้กำกับดูแล

มาตรา ๑๑๑ ในการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้เสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นเปิดเผยร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นต่อประชาชนให้ทราบทั่วกัน ไม่น้อยกว่า ๗ วัน ก่อนวันพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าว โดยวิธีปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือโดยวิธีอื่นที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด และในกรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพิ่มเติม ให้เปิดเผยสาระสำคัญว่าจะมีการใช้งบประมาณไปในกิจการใดบ้าง

มาตรา ๑๑๒ เมื่อสภาท้องถิ่นได้พิจารณาและเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นใด ให้ประธานสภาท้องถิ่นส่งร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นไปยังผู้บริหารท้องถิ่นภายในสามวันนับแต่วันที่สภาท้องถิ่นให้ความเห็นชอบ เพื่อส่งไปยังผู้กำกับดูแลภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่นได้รับร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น พร้อมทั้งความเห็นของผู้บริหารท้องถิ่นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น

ผู้กำกับดูแลต้องพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งให้เสร็จและส่งคืนผู้บริหารท้องถิ่นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น เมื่อผู้กำกับดูแลเห็นชอบด้วยและส่งคืนมาหรือไม่ส่งคืนร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้บริหารท้องถิ่นลงนามและประกาศใช้บังคับต่อไป

มาตรา ๑๑๓ ในกรณีที่ผู้กำกับดูแลไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้ส่งร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นพร้อมด้วยเหตุผลไปยังสภาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาใหม่ ถ้าสภาท้องถิ่นมีมติยืนยันตามร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ประธานสภาท้องถิ่นส่งร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นให้ผู้บริหารท้องถิ่นลงนามใช้บังคับเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่น และแจ้งให้ผู้กำกับดูแลทราบ แต่ถ้าสภาท้องถิ่นไม่ยืนยันด้วยคะแนนเสียงดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นตกไป

ในกรณีร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพิ่มเติมที่ผู้บริหารท้องถิ่นมีความเห็นไม่เห็นด้วยกับร่างข้อบัญญัติตามมาตรา ๑๑๒ และผู้กำกับดูแลไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติดังกล่าว แต่สภาท้องถิ่นยังมีมติยืนยันตามร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ตามมาตรานี้แล้ว ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๑๕

วันตามวรรคหนึ่งให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

มาตรา ๑๑๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๓ ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นไม่เห็นชอบด้วยให้เป็นอันตกไป

ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ตกไปตามวรรคหนึ่ง ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นจะเสนอต่อสภาท้องถิ่นเดียวกันนั้นใหม่ได้เมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่สภาท้องถิ่นไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๑๑๕ งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องออกเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่น งบประมาณรายจ่ายประจำปี ในกรณีที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลางก่อน

ถ้าในปีใดปรากฏว่าจำนวนเงินซึ่งอนุญาตไว้ตามงบประมาณไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีก็ดี หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งรายรับหรือรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปีก็ดี ให้ออกเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพิ่มเติม

มาตรา ๑๑๖ ข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพิ่มเติมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดทำให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น

มาตรา ๑๑๗ ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพิ่มเติม สภาท้องถิ่นต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สภาท้องถิ่นได้รับร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าว

ถ้าสภาท้องถิ่นพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภาท้องถิ่นได้ให้ความเห็นชอบในร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าว และให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๑๒ และมาตรา ๑๑๓ ต่อไป

มาตรา ๑๑๘ ในกรณีที่สภาท้องถิ่นไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพิ่มเติม ให้ผู้กำกับดูแลแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาหาข้อยุติ โดยให้ยึดถือประโยชน์ของท้องถิ่นและประชาชนเป็นสำคัญ ในการนี้คณะกรรมการจะแก้ไขปรับปรุงร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวก็ได้ แต่จะเปลี่ยนแปลงวงเงินรวมของงบประมาณรายจ่ายที่กำหนดในร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นเดิมมิได้

มาตรา ๑๑๙ คณะกรรมการตามมาตรา ๑๑๘ มีองค์ประกอบดังนี้

(๑) กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีคณะกรรมการจำนวนเจ็ดคนประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นซึ่งสภาท้องถิ่นแต่งตั้งจากสมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนสามคน และซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนสามคน โดยให้แต่งตั้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการ

(๒) กรณีเทศบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้มีคณะกรรมการจำนวนสิบห้าคนประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นซึ่งสภาท้องถิ่นแต่งตั้งจากสมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนเจ็ดคน และซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนเจ็ดคน โดยให้แต่งตั้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการ

ในการแต่งตั้งประธานกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการอื่นร่วมกันปรึกษาและแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมิได้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิกรรมการครบจำนวน

ในกรณีที่มิมีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ผู้กำกับดูแลเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการดังกล่าวจากบุคคลซึ่งมิได้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นภายในสามวันนับแต่วันที่ครบเจ็ดวันตามวรรคสอง

มาตรา ๑๒๐ การประชุมของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๑๘ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในการประชุมครั้งใดกรรมการมาไม่ครบองค์ประชุม และประธานกรรมการได้นัดให้มีการประชุมใหม่อีกครั้งหนึ่ง ถ้าการประชุมครั้งหลังนี้มีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าคนให้ถือว่าเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมครั้งใดประธานกรรมการไม่มาหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในการประชุมครั้งนั้น

มาตรา ๑๒๑ ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๑๑๘ พิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นให้แล้วเสร็จและเสนอต่อสภาท้องถิ่นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการครบจำนวน

ในกรณีที่การพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการกำหนดข้อยุติได้ตามที่เห็นสมควรภายในสามวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการครบจำนวนแล้ว หากภายหลังมีกรรมการพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด ถ้ายังมีกรรมการเหลืออยู่ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้คณะกรรมการดำเนินการต่อไปได้ เว้นแต่กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ ให้ผู้กำกับดูแลแต่งตั้งประธานกรรมการภายในสามวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่ง ในกรณีที่มิกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด และผู้บริหารท้องถิ่นหรือสภาท้องถิ่นมิได้แต่งตั้งกรรมการใหม่ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรรมการพ้นจากตำแหน่ง ให้ผู้กำกับดูแลเป็นผู้แต่งตั้งภายในสามวันนับแต่วันที่พ้นเจ็ดวันดังกล่าว ในกรณีเช่นนี้ระยะเวลาสิบห้าวันตามวรรคหนึ่งมิให้นับระยะเวลาการแต่งตั้งตามวรรคนี้รวมเข้าด้วย

มาตรา ๑๒๒ เมื่อได้รับร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ผ่านการพิจารณาตามมาตรา ๑๒๑ แล้วให้สภาท้องถิ่นพิจารณาในวาระที่สองและวาระที่สามต่อไปโดยให้ถือว่าสภาท้องถิ่นได้รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวแล้ว

มาตรา ๑๒๓ ให้สภาท้องถิ่นพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๑๒๒ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นจากคณะกรรมการ หากสภาท้องถิ่นพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาให้ถือว่าสภาท้องถิ่นได้ให้ความเห็นชอบในร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายตามร่างที่เสนอตามมาตรา ๑๒๑ นั้น และให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๑๒ และมาตรา ๑๑๖ ต่อไป

ในกรณีที่สภาท้องถิ่นมิเห็นชอบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๑๒๒ ให้ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นตกไป ในกรณีเช่นนี้ให้สภาท้องถิ่นเป็นอันสิ้นสุดลง โดยให้ถือเสมือนหนึ่งว่าเป็นการยุบสภาท้องถิ่น

มาตรา ๑๒๔ ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นไม่เห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายที่สภาท้องถิ่นให้ความเห็นชอบหรือถือว่าให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๒๓ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อผู้กำกับดูแล และให้ผู้กำกับดูแลส่งยุบสภาท้องถิ่นและให้ผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งในวันประกาศยุบสภาท้องถิ่น ในการนี้ให้ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นตกไป

มาตรา ๑๒๕ การเสนอ การแปรญัตติ หรือกระทำด้วยประการใด ให้มีผลให้สมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้ใช้หรือจัดสรรงบประมาณรายจ่ายไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมจะกระทำมิได้

เมื่อมีข้อสงสัยว่ามีการกระทำฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง ให้ผู้กำกับดูแลพิจารณาวินิจฉัยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยดังกล่าว ในกรณีที่ผู้กำกับดูแลวินิจฉัยว่ามีการกระทำฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง ให้ข้อเสนอ คำแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวสิ้นผลไป ในกรณีที่มีการออกเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นแล้ว ผู้กำกับดูแลจะวินิจฉัยให้ข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไม่มีผลใช้บังคับก็ได้ แต่การวินิจฉัยเช่นนั้นไม่มีผลกับการใดที่ได้ทำไปตามข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นโดยสุจริตก่อนมีคำวินิจฉัย

มาตรา ๑๒๖ ข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นเมื่อผู้บริหารท้องถิ่นลงนามแล้วให้ใช้บังคับได้โดยให้ปิดประกาศไว้โดยเปิดเผยให้ประชาชนทราบ ภายใน ๖ วัน ณ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว

มาตรา ๑๒๗ ในกรณีที่สภาท้องถิ่นสิ้นอายุหรือมีการยุบสภาท้องถิ่น บรรดาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นยังมีได้ให้ความเห็นชอบหรือที่สภาท้องถิ่นให้ความเห็นชอบแล้ว แต่ผู้บริหารท้องถิ่นมิได้ลงนามและประกาศใช้บังคับภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สภาท้องถิ่นสิ้นอายุหรือมีการยุบสภา ให้เป็นอันตกไป

มาตรา ๑๒๘ ในระหว่างที่ไม่มีสภาท้องถิ่น หรือในกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันจะรักษาความปลอดภัยสาธารณะหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะและจะเรียกประชุมสภาท้องถิ่นให้ทันท่วงทีมิได้ ผู้บริหารท้องถิ่นโดยอนุมัติจากผู้กำกับดูแลจะออกข้อกำหนดท้องถิ่น ให้ใช้บังคับตั้งเช่นข้อบัญญัติท้องถิ่นก็ได้

ในการประชุมสภาท้องถิ่นคราวต่อไปให้นำข้อกำหนดท้องถิ่นนั้นเสนอต่อสภาท้องถิ่นเพื่ออนุมัติ ถ้าสภาท้องถิ่นอนุมัติแล้วให้ข้อกำหนดท้องถิ่นนั้นใช้บังคับเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นต่อไป ถ้าสภาท้องถิ่นไม่อนุมัติ ให้ข้อกำหนดท้องถิ่นนั้นเป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงกิจการที่ได้กระทำไปในช่วงที่ใช้ข้อกำหนดท้องถิ่นนั้น

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติข้อกำหนดท้องถิ่น ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศให้ประชาชนทราบ

มาตรา ๑๒๙ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีสำเนาข้อบัญญัติท้องถิ่นไว้ ณ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ และหากประชาชนประสงค์จะได้สำเนาข้อบัญญัติท้องถิ่นใดจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้โดยจะคิดค่าใช้จ่ายด้วยหรือไม่ก็ได้

ให้กระทรวงมหาดไทยจัดให้มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ยังใช้บังคับอยู่จากระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศของทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะที่ประชาชนจะสามารถตรวจค้นได้โดยสะดวก

ลักษณะ ๓

การเงิน การคลัง และการงบประมาณ

หมวด ๑

รายรับและรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๓๐ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมีรายรับ ดังต่อไปนี้

- (๑) ภาษีอากรตามแต่จะมีกฎหมายกำหนด
- (๒) ค่าธรรมเนียม ใบอนุญาต และค่าปรับตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้
- (๓) รายได้จากทรัพย์สิน
- (๔) รายได้จากการสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์
- (๕) รายได้จากการจำหน่ายพันธบัตร
- (๖) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือเงินกู้ นิติบุคคลต่างๆ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี เว้นแต่การกู้ยืมเงินตามมาตรา ๑๙๖

(๗) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๘) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๙) รายได้อื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้

การกู้เงินตาม (๕) ให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะและตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

การกู้เงินตาม (๖) เว้นแต่การกู้เงินตาม มาตรา ๑๙๔ ให้เป็นไปตามการกู้เงินจากต่างประเทศให้ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยด้วย

มาตรา ๑๓๑ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) เงินเดือน

(๒) ค่าจ้าง

(๓) เงินตอบแทนอื่นๆ

(๔) ค่าใช้สอย

(๕) ค่าสาธารณูปโภค

(๖) ค่าวัสดุ

(๗) ค่าครุภัณฑ์

(๘) ค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และทรัพย์สินอื่นๆ

(๙) เงินอุดหนุน

(๑๐) รายจ่ายอื่นใดที่จำเป็นต้องจ่ายในการปฏิบัติหน้าที่หรือตามข้อผูกพัน หรือรายจ่ายตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

การจ่ายเงินอุดหนุนจะจ่ายจากเงินกู้มิได้ และให้จ่ายได้เฉพาะที่กำหนดไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมและเพื่อกิจการอันอยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น

รายการจ่ายที่จ่ายจากเงินกู้ หรือพันธบัตร หรือเงินสะสมให้แสดงรายการจ่ายปรากฏในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในปีงบประมาณนั้นๆ และต้องเป็นไปตามแผนพัฒนาท้องถิ่น

รายจ่ายตาม (๑๐) ถ้าเป็นการชำระหนี้เงินกู้ เมื่อถึงกำหนดชำระจะต้องชำระเงินกู้คืนจากทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะตั้งงบประมาณรายจ่ายประเภทนี้ไว้หรือไม่

หมวด ๒

รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๑

รายได้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล

มาตรา ๑๓๒ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย และอากรการฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียมรวมถึงผลประโยชน์อื่นเนื่องในการฆ่าสัตว์ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลใดให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลนั้นจัดเก็บเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล

มาตรา ๑๓๓ บรรดาค่าใบอนุญาต ค่าธรรมเนียม และค่าปรับเนื่องในกิจการซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลได้รับมอบให้เป็นเจ้าหน้าที่อนุวัติการตามกฎหมายใด ให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล

มาตรา ๑๓๔ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ที่จัดเก็บได้ในจังหวัดใดให้จัดสรรเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในจังหวัดนั้นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น หลักเกณฑ์ วิธีการจัดสรรให้เป็นไปตามกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓๕ องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลมีอำนาจออกข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้พักในโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมหรือกิจการที่จัดให้มีผู้เข้าพักในลักษณะเดียวกันตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓๖ องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลมีอำนาจออกข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละสามสิบของภาษีอากรและค่าธรรมเนียม ดังต่อไปนี้

- (๑) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร ซึ่งสถานประกอบการอยู่ในเขตเทศบาล
- (๒) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต
- (๓) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต
- (๔) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายไฟฟ้ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต

(๕) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

มาตรา ๑๓๗ องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลมีอำนาจออกข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนันเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละสี่สิบ ซึ่งสถานที่เล่นการพนันอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล

มาตรา ๑๓๘ องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลมีอำนาจออกข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยกำหนดเป็นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม เพิ่มขึ้นจากอัตราที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากรในอัตราดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลเก็บในอัตราร้อยละศูนย์

(๒) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราอื่น ให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลเก็บหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๑๓๙ รายได้จากภาษีสรรพสามิตตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต ให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลออกข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละสามสิบของภาษีที่กรมสรรพสามิตจัดเก็บ

มาตรา ๑๔๐ ภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๓๘ และมาตรา ๑๓๙ ให้ถือเป็นภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และการจัดเก็บเพิ่มขึ้นตามมาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๓๘ และมาตรา ๑๓๙ ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียม จัดเก็บเพิ่มขึ้นเพื่อองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นตามวรรคหนึ่ง หักค่าใช้จ่ายได้ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

ภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๓๘ และมาตรา ๑๓๙ ให้หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บส่งมอบให้กระทรวงมหาดไทย เพื่อจัดสรรเงินที่ได้รับให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลทุกแห่งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔๑ รายได้จากค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าการประมง ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดหรือภาษีการโอนอสังหาริมทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีการโอนอสังหาริมทรัพย์แล้วแต่กรณีที่เกิดขึ้นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลใดให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลนั้น

มาตรา ๑๔๒ ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่หลังจากหักส่งเป็นรายได้ของรัฐในอัตราร้อยละสี่สิบแล้ว ดังต่อไปนี้

(ก) องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลที่มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่สัมปทานให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสี่สิบของเงินค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่จัดเก็บได้ภายในเขต

(ข) องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลอื่นที่อยู่ภายในจังหวัดที่มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่สัมปทาน ให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสิบของเงินค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่จัดเก็บได้ภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในจังหวัดอื่นให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสิบของเงินค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่จัดเก็บได้ภายในเขต

(ค) องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลใดในจังหวัดอื่นให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสิบของเงินค่าภาคหลวงแร่ที่จัดเก็บได้ภายในเขต

มาตรา ๑๔๓ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม

(๑) ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่มีสัมปทานบนแผ่นดิน หลังจากหักส่งเป็นรายได้ของรัฐในอัตราร้อยละสิบแล้ว ดังต่อไปนี้

(ก) องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลที่มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่สัมปทาน ให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสิบของเงินค่าภาคหลวงแร่ที่จัดเก็บได้ภายในเขต

(ข) องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลอื่นที่อยู่ภายในจังหวัดที่มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่สัมปทานให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสิบของเงินค่าภาคหลวงแร่ที่จัดเก็บได้ภายในเขต

(ค) องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในจังหวัดอื่นให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสิบของเงินค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่จัดเก็บได้ภายในเขต

(๒) ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่มีสัมปทานในทะเล หลังจากหักส่งเป็นรายได้ของรัฐในอัตราร้อยละสิบแล้ว ให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสิบของเงินค่าภาคหลวงแร่ตามสัดส่วนของประชากร

มาตรา ๑๔๔ เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติในองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลใด ให้แบ่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลนั้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔๕ อากรังนกก็แอนให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยอากรังนกก็แอน

มาตรา ๑๔๖ นอกจากรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและเทศบาลอาจได้รายได้เป็นเงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน

มาตรา ๑๔๗ รายได้อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล

มาตรา ๑๔๘ ภาษี ค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทนหรือเงินได้ในลักษณะอื่นใดที่รัฐจัดเก็บได้ตามกฎหมายและการนั้นเกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐

ส่วนที่ ๒

รายได้้องการบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๑๔๙ ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บตามประมวลรัษฎากร จัดเก็บได้ในจังหวัดใด ให้ส่งมอบให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยละห้าของภาษีที่จัดเก็บได้

มาตรา ๑๕๐ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจออกข้อบัญญัติเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการค้าในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

(๑) น้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกันและก๊าซปิโตรเลียมที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับยานพาหนะรถยนต์และเรือยนต์ ไม่เกินลิตรละสิบบสตางค์

(๒) ยาสูบ ไม่เกินมวนละสิบบสตางค์

ราคาที่กำหนดปลีกที่เพิ่มขึ้นตามวรรคหนึ่งไม่ถือว่าเป็นการต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด

มาตรา ๑๕๑ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ที่จัดเก็บได้ในจังหวัดใด ให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หลักเกณฑ์ วิธีการจัดสรรให้เป็นไปตามกฎกระทรวง

มาตรา ๑๕๒ ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละยี่สิบของเงินค่าภาคหลวงแร่ที่จัดเก็บได้ภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๑๕๓ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมที่มีสัมปทานบนแผ่นดิน ให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละยี่สิบของเงินค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่จัดเก็บได้ภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๑๕๔ อากรังนกอีแอ่นให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยอากรังนกอีแอ่น

มาตรา ๑๕๕ นอกจากรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมีรายได้เป็นเงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน

มาตรา ๑๕๖ รายได้อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ส่วนที่ ๓

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมีรายได้

มาตรา ๑๕๗ รายได้ค่าภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ที่เกิดจากการบริการตามภารกิจที่รัฐได้ถ่ายโอนให้ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเทศบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้รับมอบให้เป็นเจ้าหน้าที่อนุวัติการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรณีภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับนั้น จัดเก็บต่ำกว่ากฎหมายกำหนด ให้องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด สามารถออกเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ จัดเก็บเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสม แต่ไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๑๕๘ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเทศบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจออกเทศบัญญัติ หรือข้อบัญญัติจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดการภารกิจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การจัดการบำบัดน้ำเสีย และอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๑๕๙ องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลอาจมีรายได้ค่าแสดมปียาสูบตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต ให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลออกข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละสามสิบของภาษีที่กรมสรรพสามิตจัดเก็บ และให้ถือภาษีและค่าแสดมปีตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น โดยเป็นหน้าที่กรมสรรพสามิตที่จะจัดเก็บและการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๑๔๓ วรรคสองและวรรคสาม

มาตรา ๑๖๐ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลมีรายได้จากค่าธรรมเนียมใบอนุญาตจำหน่ายยาสูบและสุรา เมื่อได้มีการถ่ายโอนภารกิจราชการขออนุญาตจำหน่ายยาสูบและจำหน่ายสุราของร้านค้าในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล

มาตรา ๑๖๑ ค่าธรรมเนียมจากนักท่องเที่ยวที่เข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวอันเป็นเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลนอกเขตอุทยานแห่งชาติ ซึ่งได้จัดให้มีบริการสาธารณะอันเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมหรือการกำจัดขยะ หรือการบำบัดน้ำเสีย และหรืออื่นๆ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลออกข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติเรียกเก็บได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่เรียกเก็บตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๖๒ องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด อาจออกเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติเพื่อเก็บค่าธรรมเนียมใดๆ จากผู้ใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่จัดให้มีขึ้นภายในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งนี้ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๑๖๓ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมีรายได้เพิ่มขึ้นตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรที่จัดสรรเพิ่มขึ้นเป็นรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเมื่อรวมกับภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรที่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาได้รับจัดสรรแล้วไม่เกินร้อยละสามสิบของภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรทั้งจำนวนที่จัดเก็บได้ โดยหักส่วนที่ต้องจ่ายคืนแล้วให้เป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรที่จะจัดเก็บและจัดสรรให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) ภาษีเพื่อการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษา

(๓) ค่าธรรมเนียมสนามบินตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามอัตราหรือการจัดเก็บเพิ่มขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) ค่าธรรมเนียม ใบอนุญาต และค่าปรับในกิจการที่กฎหมายมอบหมายหน้าที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการภายในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ และให้ตกเป็นรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว

(๕) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลมีรายได้จากค่าใช้น้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามสัดส่วนที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๖๔ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาอาจมีรายได้ตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีเงินได้นิติบุคคลและบุคคลธรรมดา หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรให้เป็นไปตามกฎกระทรวง

(๒) ค่าธรรมเนียมจากบุคคลต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยเพื่อประกอบอาชีพโดยออกข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติ จัดเก็บเพิ่มขึ้นอีกไม่เกินร้อยละห้าสิบของอัตราที่กฎหมายว่าด้วยการนั้นเรียกเก็บ โดยให้กระทรวงแรงงานจัดเก็บให้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๓) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการเกี่ยวกับนกอีแอ่นตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าหรือนกอีแอ่นที่ทำรังในโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(๔) รายได้ที่รัฐชดเชยค่าภาษีอากรตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เมื่อรัฐมีกฎหมายหรือข้อกำหนด ให้ได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีท้องถิ่นให้กับหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจที่ทำการจัดหาประโยชน์

มาตรา ๑๖๕ ในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายนี้ให้ผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่และอำนาจปฏิบัติตามกฎหมาย เว้นแต่กฎหมายจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ในการบังคับเรียกเก็บภาษีอากรค้างชำระ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งยึด आयัด และส่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้รับผิดชอบเสียภาษีอากรโดยมีต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือมีคำสั่ง ทั้งนี้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารท้องถิ่น

วิธีการยึด आयัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าว รวมทั้งการให้บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของผู้ค้างชำระภาษีเปิดเผยหรือจัดส่งข้อมูลให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

เงินที่ได้จากขายทอดตลาด เมื่อหักค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการยึด आयัด และการขายทอดตลาด และเงินภาษีอากรค้างชำระแล้ว ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน

มาตรา ๑๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด จะมอบให้ส่วนราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นเรียกเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ใบอนุญาต ค่าตอบแทนหรือรายได้อื่นใดก็ได้ ทั้งนี้ โดยให้คิดค่าใช้จ่ายได้ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด จะมอบหมายให้เอกชนรับชำระภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ใบอนุญาต ค่าตอบแทนหรือรายได้อื่นใดก็ได้ตามวรรคหนึ่ง ยกเว้นการประเมินภาษีอากร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๖๗ การชำระภาษีอากร ค่าธรรมเนียม องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องจัดให้มีการบริการชำระเงินผ่านระบบบริการของไปรษณีย์ ธนาคาร และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือวิธีอื่น ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๑๖๘ รายได้ที่จัดสรรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้หน่วยงานจัดสรรเงินภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินอุดหนุน ได้นำส่งข้อมูลการจัดสรรเงินดังกล่าวส่งกระทรวงมหาดไทยภายในสิบห้าวันหลังจากวันที่ได้ออนเงินให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว

หมวด ๓

การคลังและการบริหารงบประมาณ

มาตรา ๑๖๙ ให้กระทรวงมหาดไทยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำส่งเงิน การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การเปิดบัญชีเงินฝากและการเบิกจ่ายเงินออกจากบัญชีเงินรายรับและบัญชี เงินสะสม การจัดทำบัญชี และการตรวจสอบบัญชีเงินรายรับและบัญชีเงินสะสม โดยต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความ โปร่งใส และตรวจสอบได้

มาตรา ๑๗๐ บรรดาเงินทั้งปวงที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับไว้เป็นรายรับ ให้ส่งเข้าบัญชีเงิน รายรับโดยมิให้กันเงินนั้นไว้เพื่อการใด ๆ เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น หรือเป็นรายได้ของการ พาณิชยกรรม หรือเป็นเงินทุนหมุนเวียน หรือเป็นกรณีตามมาตรา ๑๗๓

มาตรา ๑๗๑ การจัดตั้งเงินทุนหมุนเวียนให้กระทำได้ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาโดยออกเป็น ข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อการอย่างหนึ่งอย่างใดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอย่างน้อย ให้กำหนดเงื่อนไขในการจัดตั้ง การบริหารจัดการและการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียนไว้ด้วย

มาตรา ๑๗๒ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ถ้ามีเงินรายรับสูงกว่ารายจ่ายให้นำส่งเข้าบัญชีเงินสะสมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำส่งเงิน การเก็บรักษาเงิน การเปิดบัญชีเงินฝาก การ เบิกจ่ายเงินออกจากบัญชีเงินสะสม การจัดทำบัญชี และการตรวจสอบบัญชีเงินสะสม ให้เป็นไปตามระเบียบที่ กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๑๗๓ บรรดาเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เงินที่มีผู้บริจาคหรืออุทิศให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเพื่อกระทำการอย่างใดเป็นการเฉพาะเจาะจง และเงินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหารายได้ขึ้นเป็นครั้ง คราวภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจเพื่อใช้จ่ายในกิจการใดเป็นการเฉพาะตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทย กำหนด เมื่อลงรับในบัญชีรายรับแล้วให้นำไปใช้จ่ายได้ตามวัตถุประสงค์ของเงินอุดหนุนผู้บริจาคหรือผู้อุทิศให้หรือ ตามวัตถุประสงค์แห่งกิจการนั้นได้โดยไม่ต้องออกเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือได้รับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น

เงินรายรับตามวรรคหนึ่งเมื่อได้ใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของเงินอุดหนุนผู้บริจาคหรือผู้อุทิศให้หรือ ตามวัตถุประสงค์แห่งกิจการนั้นแล้ว หากมีเงินเหลืออยู่ให้นำส่งเข้าบัญชีเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นเว้นแต่เงินอุดหนุนเฉพาะกิจให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๑๗๔ การส่งจ่ายเงินจากบัญชีรายรับให้กระทำได้แต่เฉพาะที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่น งบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปี เว้นแต่เป็นการจ่ายเงิน ตามมาตรา ๑๖๘ และมาตรา ๑๗๑

มาตรา ๑๗๕ งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้เพื่อการใดก็ให้ใช้เพื่อการนั้น จะโอนเพื่อใช้จ่ายสำหรับการ อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการโอนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด แต่ในกรณีดังต่อไปนี้ จะโอน ไม่ได้

(๑) การโอนงบประมาณประเภทอื่นใดมาเป็นงบประมาณประเภทเงินเดือน ค่าจ้าง เงินประจำ ตำแหน่ง หรือประโยชน์ตอบแทนอื่น

(๒) การโอนงบประมาณประเภทค่าสาธารณูปโภคไปใช้ในประเภทอื่นใด เว้นแต่จะไม่มีหนี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระ

(๓) การโอนงบประมาณประเภทค่าครุภัณฑ์หรือค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เว้นแต่จะหมดความจำเป็นหรือมีเงินเหลือจ่ายและสภาท้องถิ่นให้ความเห็นชอบแล้ว

(๔) การโอนงบประมาณประเภทอื่นมาเป็นงบประมาณประเภทค่าครุภัณฑ์หรือค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เว้นแต่สภาท้องถิ่นให้ความเห็นชอบแล้ว

(๕) การโอนรายจ่ายค่าชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยของเงินกู้

(๖) การโอนรายจ่ายตามข้อผูกพัน เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามข้อผูกพันครบถ้วนแล้ว

มาตรา ๑๗๖ การส่งจ่ายเงินจากบัญชีรายรับของปีงบประมาณที่ได้กั้นเงินให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยไม่ต้องทำเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพิ่มเติมให้กระทำได้เฉพาะในกรณี งบประมาณรายจ่ายที่ได้ก้อหนดผูกพันไว้ก่อนสิ้นปีงบประมาณ และได้รับอนุมัติจากผู้บริหารท้องถิ่นให้กั้นเงินไปจ่ายในปีงบประมาณถัดไป

มาตรา ๑๗๗ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินค่าตอบแทน หรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น และที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

เงินประจำตำแหน่ง ค่าเบี้ยประชุม และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น เลขานุการสภาท้องถิ่น กรรมการสามัญหรือกรรมการวิสามัญที่สภาท้องถิ่นตั้งขึ้น และอนุกรรมการที่คณะกรรมการสามัญตั้งขึ้น ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

การกำหนดประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นตามวรรคหนึ่งและวรรคสองต้องไม่ใช่เป็นการให้สวัสดิการ

การออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยตามวรรคหนึ่งและวรรคสองต้องพิจารณาผลสัมฤทธิ์ ความคุ้มค่า ความประหยัดและภาระทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

มาตรา ๑๗๘ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศรายรับและรายจ่าย งบดุลต่าง ๆ ประจำปีงบประมาณที่สิ้นสุดลงเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณไว้ ณ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้กระทรวงมหาดไทยจัดให้มีการตรวจสอบการบริหารงานคลัง การบัญชี ฐานะทางการเงิน หรือการเงินอื่น ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๗๙ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบในระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ ให้เผยแพร่รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีภายในสามเดือนนับจากวันสิ้นปีงบประมาณ

มาตรา ๑๘๐ ให้กระทรวงมหาดไทยออกระเบียบว่าด้วยการคลัง การงบประมาณ การเงิน การบัญชี การพัสดุ และการจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สิน ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความเป็นอิสระ ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประกอบกับความมั่นคงทางการคลัง และความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

มาตรา ๑๘๑ การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้แสดงรายการรับ และรายละเอียดการจ่าย

มาตรา ๑๘๒ งบประมาณประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติ หรือข้อบัญญัติ ถ้าเทศบัญญัติ หรือข้อบัญญัติออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้เทศบัญญัติ หรือข้อบัญญัติงบประมาณปีก่อนไปพลางก่อน

ถ้าในปีใดจำนวนเงินซึ่งอนุมัติไว้ตามงบประมาณ ปรากฏว่าไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีก็ดี หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งรายรับหรือรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปีก็ดี ให้ตราเป็นเทศบัญญัติ หรือข้อบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม

มาตรา ๑๘๓ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืน

ผู้ใดเป็นเจ้าของหน้าที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน การคลัง และการงบประมาณโดยมิชอบหรือโดยทุจริต เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือประชาชนต้องระวางโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสอง เกิดจากการสั่งการโดยมิชอบ หรือไม่สั่งการของผู้มีหน้าที่และอำนาจรับผิดชอบในการดำเนินการในเรื่องนั้น ผู้มีหน้าที่และอำนาจดังกล่าวต้องรับโทษเป็นสองเท่าของความผิดที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำความผิดตามวรรคสอง

หมวด ๔

กองทุนส่งเสริมกิจการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๘๔ ในหมวดนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมกิจการองค์การบริหารส่วนจังหวัด กองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล และกองทุนส่งเสริมกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล

“คณะกรรมการบริหาร” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมกิจการองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล และคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล

“องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

“เทศบาล” ให้หมายความรวมถึงเมืองพัทยา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งแต่ไม่รวมกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๘๕ ให้จัดตั้งกองทุนส่งเสริมกิจการองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีชื่อเรียกโดยย่อว่า “ก.ส.อ.” กองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล มีชื่อเรียกโดยย่อว่า “ก.ส.ท.” และกองทุนส่งเสริมกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล มีชื่อเรียกโดยย่อว่า “ก.ส.ต.” ขึ้นในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุน

หมุนเวียนสนับสนุนในการดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และวัตถุประสงค์อื่น ประกอบด้วย

(๑) เงินและทรัพย์สินที่โอนมาตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.

(๒) เงินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดส่งให้ตามมาตรา ๑๘๖

(๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสนับสนุนกองทุน

(๔) ดอกผลหรือรายได้ที่เกิดจากกองทุน

(๕) เงินและทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของกองทุน

(๖) เงินรายได้อื่นให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

วัตถุประสงค์อื่นของกองทุน การบริหารงานของกองทุน และการจัดสรรกองทุนเพื่อดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ให้ประธานกรรมการหรือผู้ที่คณะกรรมการบริหารมอบหมายเป็นผู้แทนของกองทุน

ให้มีสำนักงานกองทุน ตั้งอยู่ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รวบรวมข้อมูล ศึกษา และวิเคราะห์เกี่ยวกับคำขอกู้เงิน และการบริหารกองทุน ให้แก่คณะกรรมการบริหาร

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การคลัง การจัดการทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๓) รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน

(๔) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการบริหาร

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการบริหารมอบหมาย

ให้ข้าราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่รับผิดชอบด้านการคลังท้องถิ่นที่อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมอบหมายเป็นหัวหน้าสำนักงานกองทุน

ทั้งนี้ กองทุนตามประมวลกฎหมายนี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการบริหารทุนหมุนเวียนและกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

มาตรา ๑๘๖ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดส่งเงินเข้ากองทุน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยจัดส่งให้กองทุนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

มาตรา ๑๘๗ เงินจากกองทุนให้นำไปจ่ายเพื่อการ ดังต่อไปนี้

(๑) จ่ายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกู้ยืมตามมาตรา ๑๘๘

(๒) จ่ายเป็นผลตอบแทนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๑๙๐ (๓) โดยจ่ายจากดอกผลและเงินรายได้ที่ได้รับในแต่ละปี

(๓) จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน ไม่เกินร้อยละยี่สิบของดอกผลและรายได้ที่ได้รับในแต่ละปี

(๔) จ่ายเพื่อการจัดหาประโยชน์ของกองทุน

ดอกผลและรายได้ที่นำมาจ่ายเป็นผลตอบแทนตาม (๒) ให้จ่ายได้ไม่เกินจำนวนเงินดอกผลและรายได้ในแต่ละปีภายหลังหักค่าใช้จ่ายตาม (๓)

ทั้งนี้ การกู้ยืมจากกองทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม (๑) มิได้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ

มาตรา ๑๘๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดส่งเงินสมทบกองทุนตามมาตรา ๑๘๖ มีสิทธิกู้ยืมเงินจากกองทุน เพื่อนำไปดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๑๘๙ ให้มีคณะกรรมการบริหาร ดังนี้

(๑) คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมกิจการองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีชื่อเรียกโดยย่อว่า “ก.ส.อ.” โดยมีคณะกรรมการจำนวนสิบเก้าคน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ รองปลัดกระทรวงมหาดไทยที่ได้รับมอบหมายและอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นรองประธานกรรมการ และกรรมการ ประกอบด้วย รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่เกินสี่คน ผู้แทนประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่เกินสองคน ผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่เกินสองคน ผู้ทรงคุณวุฒิที่อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมอบหมายไม่เกินสองคน ให้หัวหน้าสำนักงานกองทุนตามมาตรา ๑๘๕ เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ข้าราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่รับผิดชอบด้านการคลังท้องถิ่นที่อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมอบหมายเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการอีกหนึ่งคน

(๒) คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล มีชื่อเรียกโดยย่อว่า “ก.ส.ท.” โดยมีคณะกรรมการจำนวนยี่สิบเอ็ดคน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ รองปลัดกระทรวงมหาดไทยที่ได้รับมอบหมาย และอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นรองประธานกรรมการ และกรรมการ ประกอบด้วย รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนผู้บริหารเทศบาลไม่เกินหกคน ผู้แทนประธานสภาเทศบาลไม่เกินสองคน ผู้แทนข้าราชการเทศบาลไม่เกินสองคน ผู้ทรงคุณวุฒิที่อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มอบหมายไม่เกินสองคน ให้หัวหน้าสำนักงานกองทุน ตามมาตรา ๑๘๕ เป็นกรรมการและเลขานุการ-และให้ข้าราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่รับผิดชอบด้านการคลังท้องถิ่นที่อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมอบหมาย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการอีกหนึ่งคน

(๓) คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล มีชื่อเรียกโดยย่อว่า “ก.ส.ต.” โดยมีคณะกรรมการจำนวนยี่สิบเอ็ดคน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ รองปลัดกระทรวงมหาดไทยที่ได้รับมอบหมาย และอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นรองประธานกรรมการ และกรรมการ ประกอบด้วย รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เกินหกคน ผู้แทนประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เกินสองคน ผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เกินสองคน ผู้ทรงคุณวุฒิที่อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มอบหมายไม่เกินสองคน ให้หัวหน้าสำนักงานกองทุน ตามมาตรา ๑๘๕ เป็นกรรมการและเลขานุการและให้ข้าราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่รับผิดชอบด้านการคลังท้องถิ่นที่อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมอบหมาย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการอีกหนึ่งคน

ให้ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม (๑) (๒) และ (๓) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี นับจากวันที่ได้รับการคัดเลือก หรือเมื่อพ้นจากตำแหน่ง

วิธีการคัดเลือกผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตาม (๑)(๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดการประชุมคณะกรรมการบริหาร ให้ประธานกรรมการเป็นผู้กำหนดและเรียกประชุมเป็นครั้งคราวตามความจำเป็น และต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่ จึงเป็นองค์ประชุม การลงมติใดๆ ให้ถือเอาเสียงข้างมาก โดยประธานกรรมการ และกรรมการแต่ละคน มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานกรรมการออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๙๐ ให้คณะกรรมการบริหาร มีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานและกำกับดูแลการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) กำหนดอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมเงิน และอนุมัติการกู้ยืมเงิน

(๒) กำหนดวิธีการเกี่ยวกับการนำเงินไปเพื่อการจัดหาประโยชน์ของกองทุน

(๓) กำหนดผลตอบแทนที่จะต้องจ่ายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนวณจากเงินที่จัดส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๑๘๘

(๔) ตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

(๕) กำหนดมาตรการเร่งรัดการชำระหนี้ บทลงโทษในการชำระหนี้ และการจัดส่งเงินเข้ากองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

(๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การคลัง การงบประมาณ การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การจัดหาพัสดุ การก่อหนี้ผูกพัน การอนุมัติการจ่ายเงิน เงินรายได้ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกองทุน

(๗) หน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๑๙๑ เงินค่าตอบแทน ค่าเบี้ยประชุม และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการอื่น อนุกรรมการที่คณะกรรมการบริหารตั้งขึ้น และข้าราชการช่วยปฏิบัติงานกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๑๙๒ ให้สำนักงานกองทุนจัดให้มีการตรวจสอบบัญชี งบดุล และจัดทำรายงานกิจการประจำปีของกองทุนเสนอให้คณะกรรมการบริหารเพื่อทราบ ปิดประกาศ และให้นำลงเผยแพร่ในระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

หมวด ๕

การส่งเสริมการดำเนินงานกิจการสถานธนานุบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๙๓ ในหมวดนี้

“สำนักงาน จ.ส.ท.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการจัดการสถานธนานุบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“คณะกรรมการ ส.ธ.ท.” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการดำเนินงานกิจการสถานธนานุบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“คณะกรรมการ จ.ส.ท.” หมายความว่า คณะกรรมการจัดการสถานธนาอนุบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“ประธานกรรมการ จ.ส.ท.” หมายความว่า ประธานกรรมการจัดการสถานธนาอนุบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามมาตรา ๗ แต่ไม่รวมถึงกรุงเทพมหานคร

“สถานธนาอนุบาล” หมายความว่า โรงรับจำนำที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้น

มาตรา ๑๙๔ ให้จัดตั้งสำนักงาน จ.ส.ท. ขึ้นในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม ควบคุมและดูแลการดำเนินกิจการ การตรวจสอบ และตรวจตราสถานธนาอนุบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบการบริหารสำนักงาน จ.ส.ท. ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ จ.ส.ท. กำหนด

มาตรา ๑๙๕ ให้มีคณะกรรมการ ส.ธ.ท. ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ และอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นรองประธานกรรมการและกรรมการอื่นอีกรวมทั้งสิ้นไม่เกินสิบคน ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้แต่งตั้ง

มาตรา ๑๙๖ ให้คณะกรรมการ ส.ธ.ท. มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งสถานธนาอนุบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) ให้ความเห็นชอบการจัดตั้งสถานธนาอนุบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ

(๓) กำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนากิจการสถานธนาอนุบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) ส่งเสริม และสนับสนุนแหล่งเงินทุนในการดำเนินกิจการสถานธนาอนุบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และส่งเสริมทางวิชาการเกี่ยวกับการดำเนินกิจการสถานธนาอนุบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๖) กำหนดระเบียบ ข้อบังคับ หรือออกคำสั่ง รวมถึงกำหนดมาตรการ เพื่อให้การดำเนินกิจการสถานธนาอนุบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

มาตรา ๑๙๗ ให้มีคณะกรรมการ จ.ส.ท. ประกอบด้วย อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นประธานกรรมการ ให้มีรองประธานกรรมการ ซึ่งประธานกรรมการ จ.ส.ท. เป็นผู้แต่งตั้ง ผู้จัดการใหญ่ จ.ส.ท. นายกสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย นายกเมืองพัทยา เป็นกรรมการ และหัวหน้าสำนักงาน จ.ส.ท. เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงาน จ.ส.ท. เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

เมื่อประธานกรรมการ จ.ส.ท. เห็นสมควรอาจแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการ จ.ส.ท. อีกก็ได้

มาตรา ๑๙๘ ให้มีคณะกรรมการ จ.ส.ท. มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) กำหนดระเบียบ ข้อบังคับ หรือออกคำสั่งให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้าง ของสถานธนาอนุบาลสำนักงาน จ.ส.ท. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติ

- (๒) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน บัญชี พัสดุและทรัพย์สิน หรือค่าใช้จ่าย ต่างๆ ของสำนักงาน จ.ส.ท.
- (๓) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดสรรผลกำไรของสถานธนาณูปาล
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชี การเงิน พัสดุ และทรัพย์สินของ สำนักงาน จ.ส.ท. และของสถานธนาณูปาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๕) การบรรจุ แต่งตั้ง พิจารณาโทษ และถอดถอนพนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้าง ของสถานธนาณูปาล ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และของสำนักงาน จ.ส.ท.
- (๖) กำหนดอัตราเงินเดือน ค่าจ้าง สวัสดิการ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตลอดจนการพิจารณาบำเหน็จ ความชอบแก่พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถานธนาณูปาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักงาน จ.ส.ท.
- (๗) กำหนดจำนวนอัตราตำแหน่ง และการพัฒนาบุคลากรของสำนักงาน จ.ส.ท. และลูกจ้างสถานธนาณูปาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการสถานธนาณูปาลขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๘) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมและตรวจตราสถานธนาณูปาลขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น
- (๙) กำหนดหลักเกณฑ์อื่น ๆ เกี่ยวกับการดำเนินกิจการสถานธนาณูปาลขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น
- (๑๐) รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการ ส.ธ.ท. ตามที่คณะกรรมการ ส.ธ.ท. กำหนด
- มาตรา ๑๙๙** ให้ประธานกรรมการ จ.ส.ท. มีหน้าที่และอำนาจปฏิบัติงานในนามของคณะกรรมการ จ.ส.ท. และให้มีหน้าที่และอำนาจในการแต่งตั้งผู้รักษาการแทน หรือปฏิบัติหน้าที่แทนได้ ตามที่ระเบียบ คณะกรรมการ จ.ส.ท. กำหนด

ลักษณะ ๔

ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๐๐ การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ เป็นการตัดอำนาจของส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่จะจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเรื่อง เดียวกัน เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น และไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของ ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่จะให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และติดตามดูแลให้การจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเป็นไปตามมาตรฐานที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องกำหนดตามหน้าที่ และอำนาจของส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐนั้น

ให้ส่วนราชการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้เป็นไปตาม มาตรฐานนั้น โดยให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานบูรณาการ

กิจการใดเป็นกิจการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจจัดทำตามมาตรา ๘๔ มาตรา ๘๗ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๓ หรือมาตรา ๙๖ แล้วแต่กรณี ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่จัดทำโดยไม่มีเหตุอันสมควร เมื่อรัฐมนตรีที่มีหน้าที่และอำนาจในเรื่องนั้นสั่งให้ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการนั้นแล้ว ให้คิดค่าใช้จ่ายและค่าภาระต่างๆ จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความเป็นจริงได้

มาตรา ๒๐๑ ในกิจการที่เป็นของหน่วยงานของรัฐ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความร่วมมือช่วยเหลือ และสนับสนุนกิจการของหน่วยงานของรัฐตามที่หน่วยงานของรัฐขอความร่วมมือ โดยให้คำนึงถึงหน้าที่และอำนาจ รวมทั้งฐานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๒๐๒ ในกรณีที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือภาคเอกชน ดำเนินกิจการใดในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความสงบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยของประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ให้ผู้บริหารท้องถิ่นนั้นรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ

เมื่อได้รับรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้อง หรือภาคเอกชน เพื่อพิจารณามาตรการในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาร่วมกันโดยเร็ว และเมื่อมีข้อยุติประการใด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อยุตินั้น ในกรณีที่ไม่อาจหาข้อยุติได้หรือไม่อาจดำเนินการตามข้อยุติได้ ให้ดำเนินการตามคำวินิจฉัยของคณะรัฐมนตรี

ลักษณะ ๕ การกำกับดูแล

มาตรา ๒๐๓ ให้ผู้กำกับดูแลมีหน้าที่และอำนาจในการกำกับดูแลการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งของทางราชการ

ในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่และอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้กำกับดูแลมีหน้าที่และอำนาจ แนะนำ ตักเตือน และตรวจสอบกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรียงรายงานและเอกสารหรือสถิติใดๆ จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรวจสอบ ตลอดจนเรียกบุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริงได้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่ปฏิบัติตามคำ แนะนำ หรือตักเตือนของผู้กำกับดูแลตามวรรคสอง ให้ผู้กำกับดูแลมีอำนาจที่จะสั่งเพิกถอนหรือสั่งให้ระงับการปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไว้ก่อนได้ ในกรณีที่คำสั่งนั้นเป็นคำสั่งให้ระงับการดำเนินการใดไว้ก่อน ให้ผู้กำกับดูแลตั้งคณะกรรมการขึ้นดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยสั่งการตามความเห็นสมควรภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่มีคำสั่งระงับการดำเนินการดังกล่าว

ในกรณีการสั่งการตามวรรคสามเป็นคำสั่งของนายอำเภอ ให้นายอำเภอรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ

คำสั่งตามวรรคสาม ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริต

มาตรา ๒๐๔ ผู้กำกับดูแลอาจสั่งเพิกถอนมติของสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ ในกรณีที่ปรากฏว่ามตินั้นฝ่าฝืนต่อกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับของทางราชการ หรือเป็นมติที่นอกเหนือหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำสั่งเพิกถอนมติดังกล่าววรรคหนึ่ง ต้องแสดงเหตุผลของการเพิกถอนมตินั้น และต้องกระทำภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สภาท้องถิ่นมีมตินั้น

มาตรา ๒๐๕ ถ้าสภาท้องถิ่นดำเนินการหรือไม่ดำเนินการใดอันเป็นการไม่ชอบด้วยหน้าที่ หรือขัดต่อกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับของทางราชการ จนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือประโยชน์ของประชาชน หรือราชการ หรือประเทศเป็นส่วนรวม ให้ผู้กำกับดูแลดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง หากปรากฏว่ามีเหตุดังกล่าว กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบลและเทศบาลเมืองให้นายอำเภอรายงานเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภาเทศบาลตำบล และสภาเทศบาลเมืองก็ได้ และกรณีเทศบาลนคร และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อยุบสภาเทศบาลนครและสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ได้

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือกรณีอื่นตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภาเทศบาลตำบล และสภาเทศบาลเมืองและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจยุบสภา สภาเทศบาลนคร และสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้

คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดและคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๐๖ เมื่อมีกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นต้องหยุดการปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นหยุดการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

มาตรา ๒๐๗ เมื่อมีกรณีกล่าวหาว่าผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่น หรือรองประธานสภาท้องถิ่น กระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่กระทำการตามหน้าที่ หรือกระทำการไม่ชอบด้วยหน้าที่และอำนาจ ผู้กำกับดูแลมีอำนาจสอบสวนบุคคลดังกล่าว แล้วแต่กรณีได้ และเมื่อปรากฏผลจากการสอบสวนว่าบุคคลดังกล่าวกระทำหรือไม่กระทำการตามที่ถูกกล่าวหา กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบลและเทศบาลเมืองให้นายอำเภอเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาและสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งได้ และกรณีเทศบาลนครและองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาและสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งได้

ให้ประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นที่ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นด้วย

คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดและคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๐๘ ให้ท้องถิ่นจังหวัดเป็นผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้กำกับดูแลการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้ท้องถิ่นอำเภอเป็นผู้ช่วยนายอำเภอในฐานะผู้กำกับดูแลการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตามมาตรา ๒๐๓ ถึงมาตรา ๒๐๗ ด้วย

มาตรา ๒๐๙ สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นต้องจัดให้มีและปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมของสมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นนั้นกำหนดและระเบียบว่าด้วยจริยธรรมของผู้บริหารท้องถิ่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดขึ้น แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับตามวรรคหนึ่งและเป็นกรณีร้ายแรง ให้ถือว่าเป็นกรณีมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียตามมาตรา ๔๑ (๗) หรือกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยตามมาตรา ๒๐๗ แล้วแต่กรณี

ลักษณะ ๖

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๑๐ ในการดำเนินงาน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น ต้องเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินการให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นหรือระเบียบ หรือหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามวรรคหนึ่ง โดยทำเป็นประกาศ ปิดไว้ ณ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

มาตรา ๒๑๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการให้บุคคลและชุมชนมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ โดยอย่างน้อยในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟูหรือส่งเสริมศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติและจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการ และได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วย ตามที่กฎหมายว่าด้วยการนั้นบัญญัติ

(๓) เข้าชื่อเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน และให้แจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณา ด้วยวิธีการที่กฎหมายว่าด้วยการนั้นบัญญัติ

(๔) สนับสนุนให้มีระบบสวัสดิการชุมชนให้เหมาะสมกับฐานะทางการคลังและให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

(๕) ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งจัดให้มีกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ ให้ความรู้ต่อต้านหรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๖) จัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดทำบริการสาธารณะระดับท้องถิ่น การตรวจสอบ การใช้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมถึงตลอดทั้งการตัดสินใจ ทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อร่วมกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อ ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๑๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้ประชาชนหรือผู้แทนภาคประชาชนมีส่วนร่วม ตามมาตรา ๒๑๐ วรรคหนึ่ง อย่างน้อยเมื่อจะดำเนินการในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (๑) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
- (๒) การจัดทำงบประมาณรายจ่าย
- (๓) การประชุมสภาท้องถิ่น
- (๔) การจัดทำบริการสาธารณะและที่มีผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่น
- (๕) การดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๑๓ วิธีการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นตามมาตรา ๒๑๐ วรรคสอง อาจกระทำได้ด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้

- (๑) การเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทราบ
- (๒) การเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่น
- (๓) การสอบถามความคิดเห็นของประชาชน
- (๔) การแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ
- (๕) การเข้ามีส่วนร่วมในฐานะกรรมการ อนุกรรมการ หรือคณะทำงาน
- (๖) การจัดให้มีการลงประชามติ
- (๗) วิธีการอื่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดโดยความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในเรื่องใดโดยวิธีการอย่างใด ให้เป็นไปตามที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๑๐ วรรคสอง

มาตรา ๒๑๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยให้มี คณะกรรมการชุมชน กระบวนการประชาคมท้องถิ่น หรือกระบวนการอื่นใด เพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด ทั้งนี้ ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๒๑๕ การเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทราบตามมาตรา ๒๑๓ (๑) ในเรื่องใดให้เปิดเผยข้อมูล ทั้งปวงที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นที่มีใช่เป็นความลับของทางราชการ โดยจัดทำเป็นรายงานสรุปให้ประชาชนได้ทราบ และ กรณีที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างน้อยต้องมีข้อมูลโดยสรุป ในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) งบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งต้องมีรายการเปรียบเทียบระหว่างประมาณการรายรับกับรายรับจริง และประมาณการรายจ่ายกับรายจ่ายจริงของแต่ละรายการ รวมทั้งเงินสะสมและเงินกู้

(๒) รายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับการบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนเงินที่ใช้ ที่มาของเงินดังกล่าว และผลที่ประชาชนได้รับ

(๓) ผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน องค์กรตรวจสอบ หรือองค์กรอิสระอื่นๆ ในกรณีที่มีการหักท้วงจากหน่วยงานดังกล่าวในเรื่องใด ต้องเปิดเผยคำหักท้วงนั้นด้วย

รายงานตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้เผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย ทั้งนี้ การจัดทำและเปิดเผยรายงานดังกล่าว ไม่เป็นการตัดสิทธิประชาชนในท้องถิ่นนั้นที่จะขอตรวจสอบข้อมูลอื่นใดตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

มาตรา ๒๑๖ การแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะตามมาตรา ๒๑๑ (๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจกระทำได้โดยวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดให้มีการประชุมประชาชนในท้องถิ่น เพื่อรับฟังความคิดเห็นในเรื่องที่เห็นสมควร

(๒) การจัดให้มีและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบถึงช่องทางที่ประชาชนจะสามารถหนังสือเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่หรือการจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) การชี้แจงข้อสอบถามหรือข้อสงสัยของประชาชนที่สอบถามเป็นหนังสือเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๑๗ การจัดให้มีการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นตามมาตรา ๒๑๓ (๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกระทำได้ตามที่เห็นสมควร แต่อย่างน้อยต้องจัดให้มีการสอบถามความคิดเห็นของประชาชน ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการใดที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนอย่างรุนแรง ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสุขภาพหรือกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ

(๒) เมื่อประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบหรือห้าพันคนสุดแต่จำนวนใดจะน้อยกว่า เข้าชื่อกันร้องขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะหรือการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการดำเนินการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดเผยข้อมูลคำชี้แจง เหตุผลความจำเป็น และผลกระทบของการดำเนินงาน ผลดีและผลเสียที่อาจเกิดขึ้น มาตรการป้องกัน แก้ไข และเยียวยา ตลอดจนรายละเอียดอื่นใดที่จะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบถึงลักษณะการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างเพียงพอ

มาตรา ๒๑๘ เมื่อได้ดำเนินการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นตามมาตรา ๒๑๗ แล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำผลการสอบถามความคิดเห็นมาใช้ประกอบในกระบวนการตัดสินใจด้วย

มาตรา ๒๑๙ การจัดให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการ อนุกรรมการ หรือคณะทำงานตามมาตรา ๒๑๓ (๕) จะแต่งตั้งให้ประชาชนเป็นกรรมการ อนุกรรมการ หรือคณะทำงาน ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัสดุหรือหน้าที่อื่นใดที่จะทำให้เกิดข้อขัดแย้งในทางแพ่งหรือทางอาญาโดยตรงไม่ได้

มาตรา ๒๒๐ การจัดให้มีการลงประชามติตามมาตรา ๒๑๓ (๖) ให้ดำเนินการในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องมีการลงประชามติระดับท้องถิ่น

(๒) กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการใดที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนอย่างกว้างขวาง หรือประชาชนในท้องถิ่นมีข้อโต้แย้งหรือมีความเห็นขัดแย้งกันอย่างรุนแรง ผู้บริหารท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น จะจัดให้มีการลงประชามติของประชาชนในท้องถิ่นก็ได้

การลงประชามติตามวรรคหนึ่ง ต้องมิใช่การให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องตัวบุคคล เชื้อชาติ ศาสนา หรือเรื่องที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

มาตรา ๒๒๑ เมื่อจะจัดให้มีการลงประชามติ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดวันลงประชามติซึ่งต้องเป็นวันเดียวกันในทุกพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๒๒๒ ก่อนถึงกำหนดวันลงประชามติไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศให้ประชาชนทราบกำหนดวันลงประชามติ พร้อมทั้งรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่จะให้ลงประชามติซึ่งต้องมีเนื้อหาชัดเจนและเพียงพอที่จะทำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงลงประชามติมีความเข้าใจเพื่อให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบได้

(๒) วันเวลาและสถานที่ที่จะลงประชามติ

(๓) กำหนดเวลาและสถานที่ที่ยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อหรือให้ถอนชื่อ

ประกาศตามวรรคหนึ่งให้ประกาศไว้ ณ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานที่อื่นที่ประชาชน และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในท้องถิ่นสามารถรับทราบได้โดยสะดวกและทั่วถึง

มาตรา ๒๒๓ ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ

การออกเสียงประชามติ ให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยตรงและลับ และต้องมีผู้มาออกเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด หากมีผู้มาออกเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด ให้การออกเสียงประชามตินั้นเป็นอันตกไปโดยไม่ต้องนับบัตรออกเสียง

ในกรณีที่เสียงข้างมากของผู้ที่มามีสิทธิออกเสียงมีมติไปในทางใด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้เป็นไปตามมตินั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการการลงประชามติ การนับคะแนน การประกาศผล และการอื่นที่จำเป็นเกี่ยวกับการลงประชามติ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวจะต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

มาตรา ๒๒๔ ในการดำเนินการจัดทำประชามติ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำประชามติรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการออกเสียงทั้งหมด ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องมีการลงประชามติระดับท้องถิ่นที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำประชามติ ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการออกเสียงประชามติ

มาตรา ๒๒๕ ให้กระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามกฎหมายนี้ รวมทั้งมีอำนาจในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หลักเกณฑ์และวิธีการ เพื่อเป็นกลไกในการปฏิบัติตามกฎหมายนี้

มาตรา ๒๒๖ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ในการออกเสียงประชามติของประชาชนในท้องถิ่น โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ทั้งนี้ เฉพาะเมื่อข้อบัญญัติท้องถิ่นได้กำหนดให้มีโทษโดยจะกำหนดให้มีโทษน้อยกว่าโทษดังกล่าวก็ได้

มาตรา ๒๒๗ บรรดาความผิดตามข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๒๒๖ ให้ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในเวลาสามสิบวันแล้ว ให้คดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้กระทำผิดไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินคดีต่อไป

มาตรา ๒๒๘ บรรดาค่าปรับที่ได้รับจากการกระทำผิดข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๒๒๖ หรือค่าปรับจากการเปรียบเทียบปรับตามมาตรา ๒๒๗ ให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลักษณะ ๗

สันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๒๙ ให้มี “สันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ดังต่อไปนี้

- (๑) สันนิบาตองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย
- (๒) สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย
- (๓) สันนิบาตองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย

สันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วยสมาชิกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภททุกแห่งทั่วราชอาณาจักร ให้มีความเจริญก้าวหน้า อันมิใช่เป็นการหาผลกำไรและรายได้มาแบ่งปันกัน

มาตรา ๒๓๐ ให้สันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๒๒๙ แต่ละประเภทเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๒๓๑ สันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจกระทำการต่างๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๒๙ และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) ส่งเสริมและเผยแพร่กิจการการปกครองท้องถิ่น ตลอดจนทำการวิจัยและรวบรวมสถิติเกี่ยวกับกิจการการปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับส่วนราชการหรือบุคคลอื่น

(๓) ส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ หรือ สันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของต่างประเทศ หรือองค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศที่มี วัตถุประสงค์ทำนองเดียวกัน

(๔) ชื่อ จัดหา จำหน่าย ถูกรวมสิทธิ์ ครอบครอง หรือทำนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินใดๆ

(๕) แนะนำช่วยเหลือทางวิชาการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทในการจัดทำบริการ สาธารณะและกิจกรรมสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๖) สนับสนุนและช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อแก้ไขอุปสรรคข้อขัดข้องที่เกี่ยวกับกิจการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

(๗) เป็นตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรักษามลประโยชน์อันพึงมีพึงได้จาก การสนับสนุนของ รัฐ องค์กรระหว่างประเทศ หรือภาคเอกชนอื่น

(๘) ร่วมมือกับรัฐบาลในการส่งเสริมกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่บรรดา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

(๙) ดำเนินการอื่นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

มาตรา ๒๓๒ สันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าบำรุงสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท

(๒) ดอกผลที่เกิดจากทรัพย์สินของสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๔) เงินที่ได้จากการจำหน่ายหนังสือวิชาการ เอกสาร หรือสิ่งอื่นใด

(๕) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับเป็นค่าตอบแทนในการให้บริการ

(๖) รายได้อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นรายได้ของสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๓๓ ให้มีคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทมีจำนวน สามสิบคน ดังนี้

(๑) สันนิบาตองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย นายกองคการบริหารส่วนตำบลซึ่ง เลือกกันเองจำนวนยี่สิบคน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเลือกกันเองจำนวนห้าคน และข้าราชการองค์การ บริหารส่วนตำบลซึ่งเลือกกันเองจำนวนห้าคน

(๒) สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีซึ่งเลือกกันเองจำนวนยี่สิบคน ประธานสภาเทศบาลซึ่งเลือกกันเองจำนวนห้าคน และข้าราชการเทศบาลซึ่งเลือกกันเองจำนวนห้าคน

(๓) สันนิบาตองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย นายกองคการบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเลือกกันเองจำนวนยี่สิบคน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเลือกกันเองจำนวนห้าคน และข้าราชการองค์การ บริหารส่วนจังหวัดซึ่งเลือกกันเองจำนวนห้าคน

การเลือกตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประชุมใหญ่สันนิบาตองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกตั้งกรรมการเป็นประธานกรรมการคน หนึ่งและรองประธานกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน

ให้คณะกรรมการดำเนินการสรรหาตอกรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานสัณนิบาตอกรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท และให้เลขาธิการสำนักงานสัณนิบาตอกรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเลขานุการของคณะกรรมการดำเนินการสรรหาตอกรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๓๔ ให้คณะกรรมการดำเนินการสรรหาตอกรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บริหารกิจการตลอดจนมีอำนาจออกรระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามวัตถุประสงค์ของสัณนิบาตอกรปกครองส่วนท้องถิ่น

การออกรระเบียบเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่และการประชุมวิสามัญของสัณนิบาตอกรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทก่อนจึงใช้บังคับได้

(๑) ระเบียบว่าด้วยการใช้จ่ายและการเก็บรักษาเงิน

(๒) ระเบียบว่าด้วยการประชุมใหญ่ของสัณนิบาตอกรปกครองส่วนท้องถิ่นและหลักเกณฑ์การจัดส่งผู้แทนของอกรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมประชุมใหญ่

(๓) ระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้ง การประชุม และการดำเนินกิจการของคณะกรรมการดำเนินการสรรหาตอกรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๓๕ ให้กรรมการดำเนินการสรรหาตอกรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

เมื่อครบวาระดังกล่าวตามวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการเลือกตั้งกรรมการขึ้นใหม่ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๒๓๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๒๓๕ กรรมการสัณนิบาตอกรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) พ้นจากการเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ประธานสภาอกรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือข้าราชการอกรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้คณะกรรมการดำเนินการสรรหาตอกรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกผู้บริหารท้องถิ่นประเภทนั้นๆ เป็นกรรมการแทน และให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๒๓๗ สัณนิบาตอกรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๒๒๙ อาจร่วมกันจัดตั้งสมาพันธ์สัณนิบาตอกรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้

การจัดตั้ง การดำเนินงาน การจ่ายค่าบำรุงให้แก่สมาพันธ์สัณนิบาตอกรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๒๓๘ การประชุมสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในวาระเริ่มแรกของคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละชุด ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดำเนินการ

มาตรา ๒๓๙ ให้เลขาธิการสำนักงานสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บริหารกิจการของสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระเบียบและนโยบายที่คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด และมีอำนาจบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ของสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจตรวจสอบฐานะการเงินของสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ในส่วนกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นตัวแทนสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการนี้เลขาธิการสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมอบอำนาจให้บุคคลใดกระทำการเฉพาะอย่างแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดก็ได้

มาตรา ๒๔๐ ให้สันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการรายงานการบริหารกิจการประจำปีรวมทั้งจัดทำรายงานทางการเงิน การบัญชีที่มีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานของส่วนราชการและให้มีการเผยแพร่ต่อสาธารณะชนและส่งให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

ให้กระทรวงมหาดไทยตรวจสอบและให้คำแนะนำการบริหารกิจการสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ถูกต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจในการตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี และงบแสดงฐานะทางการเงินของสันนิบาตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๔๑ เมื่อกระทรวงมหาดไทยดำเนินการรวมองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตามมาตรา ๑๕ แล้ว ให้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลแห่งใหม่ที่รวมตามมาตรา ๑๒ และให้ดำเนินการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นภายในระยะเวลาที่กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดนับแต่วันที่กระทรวงมหาดไทยดำเนินการรวมองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลแล้วเสร็จ โดยให้สมาชิกภาพของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล ที่รวมกันสิ้นสุดลงทันที และให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล ปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรี จนกว่าการดำเนินการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นจะแล้วเสร็จ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในกรณีวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นในเทศบาลที่รวมกันตามมาตรา ๑๕ ยังมีวาระเหลืออยู่ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นอยู่ในตำแหน่งไปพลางก่อนจนกว่าจะครบวาระของเทศบาลที่มีระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นที่เหลืออยู่มากที่สุด

มาตรา ๒๔๒ องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลที่รวมตามมาตรา ๑๕ ให้รัฐสนับสนุนรายได้เพิ่มเติมจากรายได้ปกติตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีใช้งบประมาณที่จัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามปกติในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อจัดทำบริการสาธารณะพื้นฐานและกิจกรรมสาธารณะให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในท้องถิ่น โดยให้จัดสรรรายได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลที่ถูกรวมแห่งละห้าล้านบาทในปีที่หนึ่งถึงปีที่ห้า และปรับการจัดสรรเป็นแห่งละสามล้าน

บาทในปีที่หกถึงปีที่แปด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรให้เป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา ๒๔๓ วาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๖๓ มิให้นำวาระการดำรงตำแหน่งที่ผู้บริหารท้องถิ่นได้รับเลือกตั้งอยู่ก่อนที่ประมวลกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศใช้บังคับมานับต่อเนื่องเป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามประมวลกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้

มาตรา ๒๔๔ บรรดา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หนังสือสั่งการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจ สิทธิ ประโยชน์ตอบแทนอื่น หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิธีการตั้งงบประมาณ วิธีการจ่ายเงิน และการเบิกจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการกระทำใด ๆ ที่กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการไปก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้มีผลใช้บังคับให้ถือว่ามิผลใช้บังคับได้และให้ถือเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมาย

จัดทำโดย กง.กม.๑ (กม.สถ.)

เมื่อวันที่ ๒๐ ก.ค. ๒๕๖๑

(ฉบับคงรูปแบบ อบต.)

สรุปสาระสำคัญ

ร่าง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. (๑๗ มาตรา)
และร่างประมวลกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒๔๔ มาตรา)

๑. ยกเลิกกฎหมายจัดตั้ง อบจ. เทศบาล อบต. และจัดทำเป็น พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. และร่างประมวลกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. คงรูป อบจ. เทศบาล และ อบต. (ลักษณะ ๒ หมวด ๑ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๗ - มาตรา ๑๔)

๓. การรวม อบต. และเทศบาล

เป็นตามความจำเป็นในกรณีที่ อบต. และเทศบาลไม่สามารถบริหารจัดการด้วยตนเองได้ โดยจัดทำแผนการรวม อบต. และเทศบาล ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ประมวลกฎหมาย อบต. มีผลบังคับใช้ และกำหนดหลักเกณฑ์ คือ อบต. และเทศบาลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่าสี่ล้านบาทต่อปีที่มีการควมรวมและมีจำนวนประชากรต่ำกว่าเจ็ดพันคนเข้าด้วยกันหรือกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลแห่งอื่นที่มีพื้นที่ติดกันและในอาณาเขตเดียวกันภายในสามปี นับแต่วันที่ประมวลกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลใช้บังคับ และให้มีฐานะยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลทันที (ลักษณะ ๒ หมวด ๑ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๑๕ - มาตรา ๒๑)

๔. สมาชิกสภาท้องถิ่น

- (๑) อบต. มีสมาชิก หมู่บ้านละ ๑ คน
 - (๒) เทศบาลตำบลประชากรไม่เกิน ๗,๐๐๐ คน มีได้ ๑๒ คน ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ คน มีได้ ๑๕ คน
 - เทศบาลเมืองประชากรไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ คนไม่เกิน ๓๒,๕๐๐ คน มีได้ ๑๘ คน เกิน ๓๒,๕๐๐ คน แต่ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ คน มีได้ ๒๑ คน
 - เทศบาลนคร เกิน ๑๕,๐๐๐ คนไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ คน มีได้ ๒๔ คน เกิน ๑๐๐,๐๐๐ คน มีได้ ๒๗ คน
 - (๓) ส.อบจ. ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ คน มีได้ ๑๘ คน เกิน ๕๐๐,๐๐๐ คน แต่ไม่เกิน ๑ ล้าน มีได้ ๒๔ คน เกิน ๑ ล้านแต่ไม่เกิน ๑.๕ แสน มีได้ ๓๐ คน เกิน ๑.๕ ล้านแต่ไม่เกิน ๒ ล้าน มีได้ ๓๖ คน เกิน ๒ ล้าน มีได้ ๔๒ คน
- (ลักษณะ ๒ หมวด ๒ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๒๖ - มาตรา ๓๒)

๕. ผู้บริหารท้องถิ่น

- ๑. มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน
 - ๒. ดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้งมีวาระสี่ปี ดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดกันไม่ได้
 - ๓. การพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ถือว่าเป็นหนึ่งวาระ เว้นแต่พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุมีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่
- (ลักษณะ ๒ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๖๔ - มาตรา ๖๕)

๖. การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ลักษณะ ๒ หมวด ๔ มาตรา ๘๓)

๗. หน้าที่และอำนาจ

- **อบต. และเทศบาล** การจัดทำบริการสาธารณะพื้นฐาน จัดทำบริการสาธารณะอื่นให้คำนึงถึงศักยภาพ ความสามารถ และมีรายได้ที่เพียงพอ
 - **อบจ.** ไม่ซ้ำซ้อนกับ อบต. และเทศบาล จัดทำบริการสาธารณะขนาดใหญ่หรือที่เกินศักยภาพของ อบต. และเทศบาลและคาบเกี่ยวระหว่าง อบต. และเทศบาล รวมถึงเป็นภาพรวมของจังหวัด
- (ลักษณะ ๒ หมวด ๕ ส่วนที่ ๑-๓ มาตรา ๘๔ - มาตรา ๑๐๗)

๘. ข้อบัญญัติท้องถิ่น

กำหนดเพิ่มเติมให้มีการออกมาตรฐานกลางในการออก ข้อบัญญัติท้องถิ่น (ลักษณะ ๒ หมวด ๖ มาตรา ๑๐๘ - มาตรา ๑๒๙)

๙. การเงิน การคลัง และการงบประมาณ

รายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าปรับ การจัดสรรภาษีระหว่าง อบจ. กับ อบต. และเทศบาล (ลักษณะ ๓ หมวด ๑- ๓ มาตรา ๑๓๑ - มาตรา ๑๘๓)

๑๐. การกำกับดูแล

ให้ ผวจ. กำกับดูแล อบจ. ทน. มี ทลจ. เป็นผู้ช่วยและนายอำเภอกำกับดูแล อบต. ทม. และ ทต. มี ทอจ. เป็นผู้ช่วยโดยกำกับดูแลเท่าที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนและประเทศเป็นส่วนรวม (ลักษณะ ๕ มาตรา ๒๐๓ - มาตรา ๒๐๙)

๑๑. การมีส่วนร่วมของประชาชน

- ๑. อบต. ต้องเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ
- ๒. กำหนดกิจกรรม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ๓. จัดทำประชาคมท้องถิ่น
- ๔. บูรณาการแผนชุมชนสู่ระบบงบประมาณท้องถิ่น (ลักษณะ ๖ มาตรา ๒๑๐ - มาตรา ๒๒๘)

๑๒. บทเฉพาะกาล

- ๑. กรณีการรวม อบต. และเทศบาล จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือก/สรรหาข้าราชการส่วนท้องถิ่นในสายงานผู้บริหารและอำนวยการ
- ๒. ให้พิจารณาเรื่องรายได้เพิ่มเติมให้แก่ อบต. และเทศบาลที่รวมกันไว้ในบทเฉพาะกาล การรวม อบต. และเทศบาลจะต้องสอดคล้องกับแผนการรวมอบต.
- ๓. การดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ให้นวาระการดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมาย อบต. มีผลใช้บังคับมานับต่อเนื่องเป็นวาระการดำรงตำแหน่งด้วย

๔. มาตรา ๒๔๔ บรรดา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หนังสือสั่งการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจ สิทธิ ประโยชน์ตอบแทนอื่น หรือ สิทธิประโยชน์อื่นใดของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิธีการตั้งงบประมาณ วิธีการจ่ายเงิน และการเบิกจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการกระทำใด ๆ ที่กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการไปก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้มีผลใช้บังคับให้ถือว่ามิผลใช้บังคับได้และให้ถือเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๒๔๑ - มาตรา ๒๔๔)

กฎหมายและระเบียบท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๒๕ ต.ค. ๒๕๖๑ ๙.๐๐ น.